



**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-549
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. birželio 29 d. Nr. XII-2512
Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo
Nr. I-549 nauja redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą Nr. I-549 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas nustato socialinio draudimo pensijų rūšis ir jų skyrimo, apskaičiavimo bei mokėjimo sąlygas.

2. Šis įstatymas taikomas asmenims, atitinkantiems šio įstatymo nustatytus pensijų socialinio draudimo stažo reikalavimus atitinkamos rūšies socialinio draudimo pensijai skirti ir sukakusiems šio įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių, pripažintiems nedarbingais arba iš dalies darbingais, o tokiems asmenims mirus, – jų sutuoktiniams ir vaikams (įvaikiams).

3. Šis įstatymas nustato iki 1994 m. gruodžio 31 d. paskirtų pensijų mokėjimo tvarką, iki pasibaigs jų mokėjimo terminas ar bus paskirta pensija pagal šį įstatymą, ir kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas skyrimo, apskaičiavimo bei mokėjimo tvarką.

4. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo 1 priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Bendroji socialinio draudimo pensijos dalis** (toliau – bendroji dalis) – socialinio draudimo pensijos dalis, kurios dydis nustatomas pagal asmens įgytą pensijų socialinio draudimo stažą ir patvirtintą socialinio draudimo bazinės pensijos dydį.

2. **Būtinasis pensijų socialinio draudimo stažas** (toliau – būtinasis stažas) – šio įstatymo tam tikrai socialinio draudimo pensijos rūšiai nustatyto pensijų socialinio draudimo stažo trukmė metais bendrosios socialinio draudimo pensijos dalies dydžiui apskaičiuoti.

3. **Individualioji socialinio draudimo pensijos dalis** (toliau – individualioji dalis) – socialinio draudimo pensijos dalis, kurios dydis nustatomas pagal per visą pensijų socialinio draudimo laikotarpį už asmenį priskaičiuotų ir (ar) asmens sumokėtų pensijų socialinio draudimo įmokų dydį.

4. **Kaupiamoji pensijų įmoka** – privalomosios pensijų socialinio draudimo įmokos dalis, pagal Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymą (toliau – Pensijų kaupimo įstatymas) kaupiamą asmens pensijų sąskaitoje jo pasirinktoje pensijų kaupimo bendrovėje.

5. **Laikinieji pensijos apskaitos vienetai** – pensijos apskaitos vienetai, laikinai naudojami apskaičiuojant individualiąją socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos dalį, siekiant nepaveikti šios pensijos dalies dydžio, kai asmuo dalyvauja pensijų kaupime pagal Pensijų kaupimo įstatymą.

6. **Minimalusis pensijų socialinio draudimo stažas** (toliau – minimalusis stažas) – šio įstatymo nustatytas pensijų socialinio draudimo stažas, kurį turint įgyjama teisė gauti tam tikrą socialinio draudimo pensiją.

7. **Netekto darbingumo pensijos apskaitos vienetai** – šio įstatymo nustatyta tvarka nedarbingu ar iš dalies darbingu pripažintam asmeniui skiriami papildomi pensijos apskaitos vienetai nuo netekto darbingumo pensijos skyrimo dienos iki senatvės pensijos amžiaus sukakties, naudojami individualiajai socialinio draudimo pensijos daliai apskaičiuoti.

8. **Pakaitinis pensijos apskaitos vienetas** – sąlyginis matas, kuris šio įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuojamas pagal pensijos apskaitos vienetų, įgytų iki asmenį pripažįstant nedarbingu ar iš dalies darbingu, vidurkį ir naudojamas netekto darbingumo pensijos apskaitos vienetų skaičiui nustatyti.

9. **Pensijos apskaitos vienetas** (toliau – apskaitos vienetas) – santykinis matas, naudojamas asmens individualiajai socialinio draudimo pensijos daliai apskaičiuoti.

10. **Pensijos apskaitos vieneto vertė** (toliau – apskaitos vieneto vertė) – šio įstatymo nustatyta tvarka kalendoriniams metams patvirtinta pensijos apskaitos vieneto piniginė išraiška.

11. **Pensijų socialinio draudimo įmoka** – apdrausto asmens ir (arba) jo draudėjo mokama tam tikrų metų Lietuvos Respublikos socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatyta pensijų draudimo įmoka.

12. **Pensijų socialinio draudimo stažas** (toliau – stažas) – laikas, per kurį įstatymų nustatyta tvarka buvo mokamos arba turėjo būti mokamos pensijų socialinio draudimo įmokos, ir šio įstatymo nurodyti pensijų socialinio draudimo stažui prilyginti laikotarpiai.

13. **Socialinio draudimo bazinė pensija** (toliau – bazinė pensija) – šio įstatymo nustatyta tvarka kalendoriniams metams patvirtintas bendrosios socialinio draudimo pensijos dalies mato dydis pinigais.

14. **Socialinio draudimo našlaičių pensija** (toliau – našlaičių pensija) – socialinio draudimo pensija, skiriama mirusio asmens vaikams (įvaikiams), jeigu tenkinamos šio įstatymo nustatytos sąlygos.

15. **Socialinio draudimo našlių pensija** (toliau – našlių pensija) – socialinio draudimo pensija, skiriama mirusio asmens sutuoktiniui, jeigu tenkinamos šio įstatymo nustatytos sąlygos.

16. **Socialinio draudimo našlių pensijos bazinis dydis** (toliau – našlių pensijos bazinis dydis) – šio įstatymo nustatyta tvarka patvirtintas našlių pensijos mato dydis pinigais.

17. **Socialinio draudimo netekto darbingumo pensija** (toliau – netekto darbingumo pensija) – socialinio draudimo pensija, skiriama asmeniui, kuriam Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo (toliau – Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymas) nustatyta tvarka yra nustatytas darbingumo lygis ir kuris turi šio įstatymo nustatytą pensijų draudimo minimalųjį stažą, reikalingą netekto darbingumo pensijai gauti.

18. **Socialinio draudimo pensijos naujinimas** – kasmet atliekamas naujo socialinio draudimo pensijos dydžio apskaičiavimas, įvertinus per praėjusius po pensijos paskyrimo kalendorinius metus asmens papildomai įgytą stažą ir papildomai įgytus apskaitos vienetus.

19. **Socialinio draudimo pensijos tikslinimas** – naujo socialinio draudimo pensijos dydžio apskaičiavimas, pateikus papildomus duomenis apie stažą (ar stažui prilyginamus laikotarpius) ir (ar) pajamas, turėtus iki pensijos skyrimo.

20. **Socialinio draudimo pensijų indeksavimas** – naujo socialinio draudimo pensijų dydžio nustatymas, taikant šio įstatymo nustatytą indeksą.

21. **Socialinio draudimo senatvės pensija** (toliau – senatvės pensija) – socialinio draudimo pensija, skiriama asmeniui, sukakusiam šio įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių ir turinčiam šio įstatymo nustatytą pensijų draudimo minimalųjį stažą, reikalingą senatvės pensijai gauti.

22. **Socialinio draudimo senatvės pensija neįgaliajam** (toliau – senatvės pensija neįgaliajam) – senatvės pensija, šio įstatymo nustatyta tvarka mokama asmeniui, kuris senatvės pensijos amžių sukanka netekto darbingumo pensijos gavimo laikotarpiu.

23. **Vidutinis šalies darbo užmokestis** – Lietuvos statistikos departamento paskelbtas kalendorinių metų keturių ketvirčių šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio vidurkis (įtraukiant ir individualių įmonių darbo užmokesčio duomenis).

24. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme (toliau – Valstybinio socialinio draudimo įstatymas), Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme, Pensijų kaupimo įstatyme, kituose įstatymuose ir Lietuvos statistikos departamento elektroniniame statistikos terminų žodyne.

3 straipsnis. Teisė gauti socialinio draudimo pensiją

1. Teisę gauti socialinio draudimo pensiją turi šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys:

1) gyvenantys Lietuvos Respublikoje, kurių duomenys apie gyvenamąją vietą, kaip ji apibrėžiama Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme, o neturinčių gyvenamosios vietos – apie savivaldybę, kurioje jie gyvena, yra įrašyti į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą;

2) gyvenantys Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusiose valstybėse narėse, kuriems taikomi Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentai;

3) gyvenantys valstybėse, kuriose galioja Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nuostatos dėl pensijų mokėjimo.

2. Šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys, kuriems netaikomos šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktų nuostatos dėl teisės gauti pensiją gyvenant užsienio valstybėje, pagal šį įstatymą teisę gauti pensiją įgyja tik tuo atveju, jeigu jie yra įgiję ne mažesnę už minimalųjį stažą atitinkamos rūšies pensijai gauti dirbdami Lietuvos įmonėse, įstaigose, organizacijose (toliau – Lietuvos įmonės) (šio įstatymo 10 straipsnis, šio įstatymo 2 priedas). Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka reabilituotiems politiniams kaliniams ir tremtiniams, dalį stažo įgijusiems kalinimo metu ar tremtyje, sąlyga įgyti minimalųjį stažą dirbant Lietuvos įmonėse netaikoma.

4 straipsnis. Asmenys, privalomai draudžiami pensijų socialiniu draudimu

Pensijų socialiniu draudimu privalomai draudžiamus asmenis nustato Valstybinio socialinio draudimo įstatymas.

5 straipsnis. Socialinio draudimo pensijų rūšys

Pagal šį įstatymą skiriamos šios socialinio draudimo pensijos:

- 1) senatvės;
- 2) netekto darbingumo;
- 3) našlių;
- 4) našlaičių.

6 straipsnis. Pensijų mokėjimas asmenims, turintiems teisę gauti daugiau negu vieną pensiją

1. Asmenims, kuriems mokamos netekto darbingumo (invalidumo) pensijos ir kurie šios pensijos gavimo metu po šio įstatymo įsigaliojimo sukanka senatvės pensijos amžių ir įgyja teisę gauti senatvės pensiją, jų pasirinkimu mokama arba senatvės pensija, arba senatvės pensija neįgaliajam, apskaičiuota šio įstatymo 34 straipsnyje nustatyta tvarka. Kartu su senatvės pensija, skiriama ir mokama pagal šio įstatymo 14 straipsnį arba 20 straipsnį, pensijų kaupime dalyvavusiems asmenims mokama kaupiamoji pensijų išmoka pagal Pensijų kaupimo įstatymo nuostatas. Kartu su senatvės pensija, senatvės pensija neįgaliajam ar netekto darbingumo pensija gali būti mokamos našlių ir (ar) našlaičių pensijos, jeigu įstatymuose nenustatyta kitaip.

2. Asmenims, tuo pačiu metu turintiems teisę gauti našlių pensijas ir našlaičių pensijas, mokama didesnioji pensija arba jų pasirinkimu viena iš šių pensijų.

3. Asmenims, turintiems teisę gauti arba gaunantiems valstybines maitintojo netekimo pensijas ar valstybines socialinio draudimo maitintojo netekimo pensijas už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. maitintoją ir tuo pačiu metu turintiems teisę gauti socialinio draudimo senatvės, netekto darbingumo, invalidumo, ištarnauto laiko, našlių arba našlaičių pensiją, mokama jų pasirinkimu viena iš šių pensijų, išskyrus našlaičių pensiją, kuri mokama kartu su maitintojo netekimo pensija už kitą mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. tėvą (motiną).

4. Asmenys, turintys teisę gauti socialinio draudimo pensiją, nepraranda teisės gauti valstybines pensijas ar kitas pensijų išmokas, jeigu įstatymuose nenustatyta kitaip.

7 straipsnis. Socialinio draudimo pensijos sandara

Socialinio draudimo pensiją sudaro bendroji ir individualioji dalys.

8 straipsnis. Socialinio draudimo pensijų dydžių mato rodiklių indeksavimas

1. Kiekvienais metais nuo sausio 1 dienos bazinės pensijos ir apskaitos vieneto vertės dydžiai ir našlių pensijos bazinis dydis, kurie naudojami skiriant ir mokant šiame įstatyme

nustatytų rūšių pensijas, indeksuojami pagal praėjusiais metais apskaičiuotą ir patvirtintą indeksavimo koeficientą (toliau – IK).

2. IK apskaičiuojamas tokia tvarka:

1) IK apskaičiuojamas kaip septynerių paeiliui einančių metų darbo užmokesčio fondo augimo metinių tempų aritmetinis vidurkis: trejų metų, buvusių iki apskaičiavimo metų, apskaičiavimo metų ir trejų prognozuojamų metų. IK apskaičiuoti naudojami Lietuvos statistikos departamento skelbiami trejų metų, buvusių iki apskaičiavimo metų, darbo užmokesčio fondo augimo duomenys ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nustatyta tvarka parengtame apskaičiavimo metų Ekonominės raidos scenarijuje skelbiami apskaičiavimo metų ir trejų prognozuojamų metų darbo užmokesčio fondo augimo rodikliai. Šiame punkte nustatyta tvarka apskaičiuotas IK taikomas, jeigu, jį pritaikius, pagal indeksavimo metais galiosiantį Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymą planuojamos pensijų socialinio draudimo rūšies išlaidos neviršija pensijų socialinio draudimo rūšies įplaukų indeksavimo metais ir po jų einančiais kalendoriniais metais prognozuojamos pensijų socialinio draudimo išlaidos nepradedą viršyti prognozuojamų pensijų socialinio draudimo rūšies įplaukų;

2) jeigu indeksavimo metais pensijų socialinio draudimo rūšies įplaukos, nevykdant indeksavimo, viršija pensijų socialinio draudimo rūšies išlaidas, IK apskaičiuojamas taip, kad pensijų socialinio draudimo rūšies išlaidos pensijoms indeksuoti neviršytų 75 procentų indeksavimo metais planuojamo pensijų socialinio draudimo įmokų perviršio, jeigu indeksavimas nebūtų vykdomas.

3. Indeksavimas nevykdomas, jeigu šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotas IK yra mažesnis negu 1,01 ir (arba) vėliausiame IK apskaičiavimo metais paskelbtame Ekonominės raidos scenarijuje IK apskaičiavimo metų ir (ar) po jų einančių kalendorinių metų bendrojo vidaus produkto palyginamosiomis kainomis ir (ar) darbo užmokesčio fondo pokyčiai procentais yra neigiami. Tais atvejais, kai indeksavimas nevykdomas, taikomi praėjusių metų gruodžio mėnesį galioję dydžiai.

4. Pensijų socialinio draudimo rūšies įplaukų dalis, viršijanti pensijų socialinio draudimo rūšies išlaidų sumą, pasibaigus kiekvieniems biudžetiniams metams Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nustatyta tvarka pervedama į Socialinio draudimo rezervinio fondo dalį, skirtą pensijoms. Šio fondo lėšos Vyriausybės nustatyta tvarka naudojamos, jeigu kalendoriniais metais pensijų socialinio draudimo rūšies išlaidos ima viršyti pensijų socialinio draudimo rūšies įplaukas.

5. Pensijos, nurodytos šio įstatymo 49 straipsnio 7 dalyje, 53 straipsnio 5 dalyje, 58 straipsnio 1 dalyje ir 60 straipsnyje, taip pat pensijos dalys, nurodytos šio įstatymo

45 straipsnio 5 dalyje ir 48 straipsnio 3 dalyje, indeksuojamos dauginant mokamos pensijos dydį (pensijos dalį) iš IK.

6. IK apskaičiavimo tvarką tvirtina Vyriausybė. IK ir pagal jį indeksuotus bazinės pensijos ir apskaitos vieneto vertės dydžius tvirtina ir skelbia Valstybinio socialinio draudimo fondo taryba (toliau – Taryba).

9 straipsnis. Socialinio draudimo pensijų mokėjimo šaltiniai

1. Bendroji dalis finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka.

2. Individualioji dalis mokama iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų.

3. Kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas, našlių pensijos, taip pat pensijos, nurodytos šio įstatymo 49 straipsnio 7 dalyje, 53 straipsnio 5 dalyje, 58 ir 60 straipsniuose, mokamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų.

10 straipsnis. Laikotarpių įskaitymas į stažą

1. Nuo šio įstatymo įsigaliojimo į stažą įskaitomi visi kalendoriniai metai, jeigu tais metais priskaičiuota pensijų socialinio draudimo įmokų suma (įskaitant kaupiamąją pensijų įmokų dalies sumą) yra ne mažesnė, negu per tuos kalendorinius metus turėjo būti priskaičiuota asmens pensijų socialinio draudimo įmokų suma (įskaitant kaupiamąją pensijų įmokų dalies sumą) nuo tais metais galiojančios minimaliosios mėnesinės algos dirbant pagal darbo sutartį per visus mėnesius sumos. Jeigu yra nustatyti skirtingi šios algos dydžiai, stažui apskaičiuoti taikoma mažiausia pagal dydį minimalioji mėnesinė alga. Jeigu šia tvarka priskaičiuota pensijų socialinio draudimo įmokų suma yra mažesnė, įskaitoma proporcingai mažesnė stažo dalis. Jeigu teisės aktų nustatyta tvarka asmenys mokėjo (už juos turėjo būti mokamos) sumažinto tarifo pensijų socialinio draudimo įmokas, apskaičiuojant stažą už tuos metus, laikoma, kad buvo skaičiuojamos viso patvirtinto tarifo pensijų socialinio draudimo įmokos.

2. Išėjimo į pensiją metais į asmens stažą įskaitomi visi mėnesiai iki išėjimo į pensiją mėnesio, jeigu priskaičiuotų pensijų socialinio draudimo įmokų suma yra ne mažesnė negu per tuos kalendorinius mėnesius turėjo būti priskaičiuota asmens pensijų socialinio draudimo įmokų suma nuo tais mėnesiais galiojusios minimaliosios mėnesinės algos dirbant pagal darbo sutartį. Priešingu atveju išėjimo į pensiją metų stažas laikomas proporcingai mažesniu.

3. Į stažą taip pat įskaitomas laikas, per kurį asmenys gavo:

1) ligos (įskaitant mokamas darbdavio), motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros ar profesinės reabilitacijos socialinio draudimo išmokas, mokamas pagal Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą;

2) ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos socialinio draudimo išmokas, mokamas pagal Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą;

3) nedarbo socialinio draudimo išmokas, mokamas pagal Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymą;

4) bedarbio pašalpas, mokėtas draustiems nuo nedarbo asmenims pagal Lietuvos Respublikos bedarbių rėmimo įstatymo nuostatas, galiojusias iki 2005 m. sausio 1 d.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytų išmokų gavimo laikas įskaitomas tik įstatymų nustatyta tvarka privalomai draustiems ligos ir motinystės socialiniu draudimu, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu bei nedarbo socialiniu draudimu (iki 2005 m. sausio 1 d. – socialiniu draudimu nuo nedarbo) asmenims. Įskaitant į stažą šio straipsnio 3 dalyje nurodytus laikotarpius, laikoma, kad nuo šių išmokų buvo skaičiuojamos pensijų socialinio draudimo įmokos pagal pensijų socialinio draudimo įmokų tarifą (įskaitant kaupiamąją pensijų įmoką). Įgyto stažo trukmė apskaičiuojama pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas.

5. Į stažą, skiriant senatvės pensiją ar netekto darbingumo pensiją pagal šio įstatymo nuostatas, kalendorine trukme įskaitomi netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavimo metai (ar jų dalis, jeigu pensiją asmuo gavo ne visus metus). Skiriant senatvės pensiją, į stažą įskaitomi visi netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavimo metai, bet ne ilgiau negu asmuo sukanka senatvės pensijos amžių.

6. Nuo Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo (toliau – Pensijų įstatymas) įsigaliojimo, tai yra nuo 1995 m. sausio 1 d., iki šio įstatymo įsigaliojimo įgytas stažas nustatomas ir apskaičiuojamas pagal teisės aktų nuostatas, galiojusias iki 2017 m. gruodžio 31 d.

7. Laikotarpiai, buvę iki Pensijų įstatymo įsigaliojimo, tai yra iki 1995 m. sausio 1 d., kurie yra prilyginami stažui, skiriant senatvės pensiją ar netekto darbingumo pensiją pagal šio įstatymo nuostatas ir tikslinant iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtų senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų dydžius (šio įstatymo 50 straipsnis), nurodyti šio įstatymo 2 priede. Šie laikotarpiai į stažą įskaitomi kalendorine trukme.

8. Per kalendorinius metus įgytu stažu laikoma šio straipsnio 1, 2, 4 ir 5 dalyse apskaičiuotų laikotarpių suma. Per kalendorinius metus negali būti įskaityti daugiau kaip vieni stažo metai.

9. Stažas išreiškiamas metais ir skaičiuojamas keturių skaitmenų po kablelio tikslumu.

11 straipsnis. Socialinio draudimo pensijų apskaitos vienetai

1. Už kiekvienus kalendorinius pensijų socialinio draudimo metus asmeniui apskaičiuojami apskaitos vienetai dviejų skaitmenų po kablelio tikslumu. Per kalendorinius metus įgytų apskaitos vienetų skaičius negali būti didesnis kaip 5.

2. Apskaitos vienetai už laikotarpį iki šio įstatymo įsigaliojimo apskaičiuojami šio įstatymo 51 straipsnyje nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Apskaitos vienetų sumos apskaičiavimas

1. Apskaitos vienetų skaičius, asmens įgytas per kalendorinius metus ar per kalendorinių metų dalį, nustatomas padalijus asmens sumokėtų ir (ar) už jį priskaičiuotų pensijų socialinio draudimo įmokų individualiajai pensijos daliai sumą (neįskaitant kaupiamosios pensijų įmokų dalies sumos, išskyrus šio įstatymo numatytus atvejus) iš pensijų socialinio draudimo įmokų individualiajai pensijos daliai sumos, kurią per metus pagal teisės aktų nustatytą pensijų socialinio draudimo įmokų individualiajai pensijos daliai tarifą apdraustasis ir jo draudėjas privalo sumokėti nuo vidutinio tų metų šalies darbo užmokesčio. Tais atvejais, kai pagal dvišales Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis pensija Lietuvoje turi būti skiriama pagal kitoje valstybėje įgytas pajamas, laikoma, kad asmuo per kalendorinius metus įgijo vieną apskaitos vienetą, o už kalendorinių metų dalį – proporcingai mažesnę apskaitos vienetų dalį.

2. Jeigu asmuo kalendoriniais metais gavo socialinio draudimo išmokas, nurodytas šio įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje, laikoma, kad nuo šių išmokų buvo skaičiuojamos pensijų socialinio draudimo įmokos pagal pensijų socialinio draudimo įmokų tarifą (įskaitant kaupiamąją pensijų įmoką) individualiajai pensijos daliai. Taip apskaičiuota įmokų suma sudedama su šio straipsnio 1 dalyje nurodyta įmokų suma, pagal kurią nustatomas įgytas apskaitos vienetų skaičius.

3. Apskaitos vienetai sumuojami už visus metus, kai asmuo buvo draustas pensijų socialiniu draudimu ar gavo šio įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje nurodytas išmokas.

13 straipsnis. Apskaitos vienetų skaičiaus nustatymas už laikotarpį, kai asmuo gavo netekto darbingumo pensiją

1. Kalendoriniais metais, kai asmuo gavo netekto darbingumo pensiją, įgytų apskaitos vienetų skaičiumi laikomas tų metų asmens pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis (šio įstatymo 31 straipsnis). Jeigu netekto darbingumo pensija asmeniui buvo mokama ne visus kalendorinius metus, tais metais įgytu apskaitos vienetų skaičiumi laikomas proporcingai mažesnis dydis.

2. Jeigu asmuo netekto darbingumo pensijos gavimo metais pagal šio įstatymo 12 straipsnį įgyja apskaitos vienetų skaičių, didesnę už pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkį, tais metais įgytu apskaitos vienetų skaičiumi laikomas didesnis apskaitos vienetų skaičius.

II SKYRIUS SENATVĖS PENSIJOS

14 straipsnis. Teisė gauti senatvės pensiją

1. Asmuo įgyja teisę gauti senatvės pensiją, kai jis atitinka visas šias sąlygas:

- 1) sukanka šio įstatymo nustatyta senatvės pensijos amžius;
- 2) turi minimalųjį stažą, nustatytą senatvės pensijai.

2. Asmuo turi atitikti šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytus reikalavimus senatvės pensijos amžiaus sukakties dieną arba kreipimosi dėl pensijos dieną, kai pensijos kreipiamasi jau sukakus senatvės pensijos amžių.

15 straipsnis. Senatvės pensijos amžius

Senatvės pensijos amžius nuo 2026 m. sausio 1 d. nustatomas 65 metai.

16 straipsnis. Minimalusis ir būtinasis stažas senatvės pensijai

1. Minimalusis stažas senatvės pensijai yra 15 metų.
2. Būtinasis stažas senatvės pensijai yra 35 metai.

17 straipsnis. Senatvės pensijos bendrosios dalies dydis

Senatvės pensijos bendrosios dalies dydis nustatomas pagal bazinės pensijos dydį, atsižvelgiant į asmens įgyto stažo ir būtinąjo stažo santykį ir apskaičiuojamas euro cento tikslumu pagal formulę $\beta \cdot B$, kurioje:

- 1) β – asmens įgyto stažo ir būtinąjo stažo, galiojančio senatvės pensijos skyrimo metais, santykis (šio įstatymo 57 straipsnis), išreiškiamas keturių ženklų po kablelio tikslumu;
- 1) B – tą mėnesį, už kurį mokama pensija, galiojantis bazinės pensijos dydis.

18 straipsnis. Senatvės pensijos individualiosios dalies dydis

1. Senatvės pensijos individualiosios dalies dydis euro cento tikslumu yra apskaičiuojamas pagal formulę $V \cdot p$, kurioje:

- 1) V – asmens įgytų apskaitos vienetų skaičius;
- 2) p – tą mėnesį, už kurį mokama pensija, galiojanti apskaitos vieneto vertė.

2. Jeigu senatvės pensijos skyrimo metu dar nepaskelbtas vidutinis šalies darbo užmokestis, reikalingas visiems įgytiems apskaitos vienetams apskaičiuoti, senatvės pensijos individualioji dalis apskaičiuojama pagal skyrimo metu žinomą apskaitos vienetų skaičių. Paskelbus vidutinį šalies darbo užmokestį, asmens apskaitos vienetų skaičius atitinkamai padidinamas ir išmokamas visas nuo senatvės pensijos paskyrimo datos susidaręs skirtumas.

19 straipsnis. Senatvės pensijos naujinimas

Nuo kiekvienų kalendorinių metų liepos 1 dienos, pradedant 2019 metais, senatvės pensija kiekvienais metais naujinama, įvertinant asmens po pensijos skyrimo įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių:

1) bendroji dalis apskaičiuojama pagal šio įstatymo 17 straipsnį, pagal tų metų sausio 1 dieną asmens įgyto stažo duomenis naujai įvertinant dydį β kaip asmens įgyto ir būtinojo stažo, galiojusio senatvės pensijos skyrimo metais, santykį (šio įstatymo 57 straipsnis); jeigu naujai apskaičiuotas dydis β mažesnis už taikytą iki šiol, taikomas buvęs dydis;

2) individualioji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 18 straipsnyje nustatyta tvarka, taikant asmens įgytų apskaitos vienetų skaičių tų metų sausio 1 dieną.

20 straipsnis. Senatvės pensijos išankstinis skyrimas

1. Pagal šį įstatymą senatvės pensija gali būti skiriama iki asmuo sukanka senatvės pensijos amžių (toliau – išankstinė senatvės pensija), jei kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos dieną asmuo atitinka visas šias sąlygas:

1) iki šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyto senatvės pensijos amžiaus jam yra likę ne daugiau kaip 5 metai;

2) turi būtinąjį stažą senatvės pensijai skirti, galiosiantį tais metais, kuriais asmuo sukaks senatvės pensijos amžių, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis;

3) negauna kitų socialinio draudimo, valstybinių, šalpos pensijų (išskyrus šalpos pensijas už invalidų slaugą namuose, paskirtas iki 2004 m. balandžio 1 d., ir pensijų išmokas, mokamas pagal Pensijų kaupimo ir Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo įstatymus), užsienio valstybės pensijų (išskyrus ankstyvą senatvės išmoką arba senatvės išmoką, paskirtas vadovaujantis Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentais ar Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių dėl pensijų mokėjimo nuostatomis), nuolatinių pensinio pobūdžio išmokų už asmens darbo pobūdį (valstybinės signataro rentos, artistų rentos arba kompensacinės išmokos teatrų ir koncertinių įstaigų kūrybiniams darbuotojams (profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniams darbuotojams), kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas ir pan.), mokamų iš valstybės biudžeto ar Valstybinio socialinio draudimo fondo

biudžeto, netekto darbingumo periodinės kompensacijos, šalpos kompensacijos, nedarbo socialinio draudimo išmokos ar priešpensinės bedarbio išmokos;

4) nėra vienas iš asmenų, privalomai draudžiamų socialiniu draudimu pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymą, nėra ūkininkas ar jo partneris pagal Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymą, taip pat negauna užsienio valstybėje pajamų, susijusių su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais;

5) atitinka kitas šio įstatymo nustatytas sąlygas senatvės pensijai gauti, išskyrus senatvės pensijos amžiaus reikalavimą.

2. Motinoms, kurios pagimdė ir išaugino iki 8 metų penkis ir daugiau vaikų, taip pat tėvams (įtėviams), kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose savo neįgalius (invalidus) vaikus (įvaikius), nepaisant vaikų (įvaikių) neįgalumo lygio, arba savo vaikus (įvaikius), pripažintus netekusiais 60 procentų ir daugiau darbingumo (iki 2004 m. balandžio 1 d. – I ar II grupės invalidais nuo vaikystės arba iki 2005 m. liepos 1 d. tapusius I ar II grupės invalidais iki 18 metų), jeigu šie jų vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki 18 metų, bei asmenims, kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose neįgaliuosius, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis (visiškos negalios invalidus), išankstinė senatvės pensija, jeigu jie atitinka šio straipsnio 1 dalies 1, 3, 4, 5 punktuose nurodytas sąlygas, gali būti paskirta ir tuo atveju, jeigu kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos dieną šie asmenys turi ne mažesnę kaip pusę būtinąjo stažo senatvės pensijai skirti, galiosiančio tais metais, kuriais asmuo sukaks senatvės pensijos amžių, stažą.

21 straipsnis. Išankstinės senatvės pensijos mokėjimo sustabdymas ir mokėjimo atnaujinimas

1. Paskirtosios išankstinės senatvės pensijos mokėjimas sustabdomas ir ji nemokama, jeigu šios pensijos gavėjas neatitinka šio įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 ir (ar) 4 punktuose nustatytų sąlygų arba asmuo pateikia prašymą sustabdyti išankstinės senatvės pensijos mokėjimą.

2. Jeigu išankstinės senatvės pensijos mokėjimas buvo sustabdytas pagal šio straipsnio 1 dalį, asmens prašymu anksčiau paskirtosios išankstinės senatvės pensijos mokėjimas gali būti atnaujintas nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį asmuo kreipėsi dėl šios pensijos mokėjimo atnaujinimo, pirmos dienos, jei asmuo atitinka sąlygas išankstinei senatvės pensijai gauti.

22 straipsnis. Išankstinės senatvės pensijos apskaičiavimas

Išankstinę senatvės pensiją sudaro bendroji ir individualioji dalys, kurios apskaičiuojamos tokia tvarka:

- 1) bendroji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, dydį β apskaičiuojant kaip asmens įgyto ir būtinojo stažo, galiosiančio senatvės pensijos skyrimo metais, santykį (šio įstatymo 57 straipsnis);
- 2) individualioji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 18 straipsnyje nustatyta tvarka;
- 3) apskaičiuotos bendroji ir individualioji dalys mažinamos po 0,4 procento už kiekvieną pilną mėnesį, likusį iki senatvės pensijos amžiaus sukakties.

23 straipsnis. Socialinio draudimo pensijų apskaičiavimas asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją

1. Skiriant netekto darbingumo pensiją asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją, netekto darbingumo pensijos dydis apskaičiuojamas šio įstatymo nustatyta tvarka ir nemažinamas dėl to, kad asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją.

2. Skiriant senatvės pensiją asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją, senatvės pensijos dydis apskaičiuojamas pagal šio įstatymo 17 ir 18 straipsnius ir mažinamas po 0,4 procento už kiekvieną pilną mėnesį, kai asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją.

3. Išankstinę senatvės pensiją gavusiam asmeniui, kuris sukakęs senatvės pensijos amžių pasirenka gauti senatvės pensiją neįgaliajam, šio įstatymo 34 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotas senatvės pensijos neįgaliajam dydis mažinamas po 0,4 procento už kiekvieną pilną mėnesį, kai asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją.

24 straipsnis. Senatvės pensijos atidėtas skyrimas ir mokėjimas

1. Jei asmuo įgyja teisę gauti senatvės pensiją pagal šį įstatymą, bet kreipiasi su prašymu atidėti senatvės pensijos skyrimą ar mokėjimą, senatvės pensija jam skiriama arba pradedama mokėti pasibaigus atidėjimo laikotarpiui. Atidėto mokėjimo laikotarpiu senatvės pensija naujinama šio įstatymo 19 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Pasibaigus atidėjimo laikotarpiui, senatvės pensija padidinama 8 procentais už kiekvienus pilnus atidėjimo metus.

3. Atidėti senatvės pensijos skyrimą galima tik pilniems metams, bet ne ilgiau kaip 5 metams.

III SKYRIUS

NETEKTO DARBINGUMO PENSIJOS

25 straipsnis. Teisė gauti netekto darbingumo pensiją

Teisę gauti netekto darbingumo pensiją turi šio įstatymo nustatytas sąlygas atitinkantys asmenys, kuriems Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas darbingumo lygis ir kurie pripažinti nedarbingais arba iš dalies darbingais, turinčiais nustatytą ne mažesnę negu 45 procentų netekto darbingumo lygį (toliau – nedarbingi arba iš dalies darbingi asmenys), taip pat asmenys, sergantys hipofiziniu nanizmu.

26 straipsnis. Darbingumo lygio ir netekto darbingumo procentų nustatymas

1. Asmens darbingumo lygį, jo priežastį, atsiradimo laiką, terminą ir asmens netekto darbingumo procentus nustato Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau šiame straipsnyje – Tarnyba).

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę ginčyti Tarnybos sprendimus dėl darbingumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko ir termino.

27 straipsnis. Netekto darbingumo pensijos skyrimo sąlygos

1. Asmuo, kuriam pirmą kartą nustatomas darbingumo lygis ir kuris pripažįstamas nedarbingu arba iš dalies darbingu, įgyja teisę gauti netekto darbingumo pensiją, jeigu pripažinimo nedarbingu arba iš dalies darbingu dieną jis turi minimalųjį stažą netekto darbingumo pensijai.

2. Asmuo, neturėjęs teisės gauti netekto darbingumo pensijos pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sąlygą, įgyja teisę ją gauti tuo atveju, jeigu jis minimalųjį stažą netekto darbingumo pensijai turi pripažinimo nedarbingu arba iš dalies darbingu, pakartotinai jį tikrinant, dieną arba kreipimosi dėl pensijos dieną.

3. Asmuo, kuris serga hipofiziniu nanizmu ir kuriam nėra nustatytas darbingumo lygis arba kuris yra pripažintas netekusiu 45–65 procentų darbingumo, įgyja teisę gauti netekto darbingumo pensiją kaip asmuo, netekęs 70 procentų darbingumo, jeigu atitinka šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatytą sąlygą.

28 straipsnis. Minimalusis ir būtinasis stažas netekto darbingumo pensijai

1. Asmeniui, kuris pripažintas nedarbingu arba iš dalies darbingu, nustatomas toks minimalusis stažas netekto darbingumo pensijai: kol asmeniui sukanka 22 metai – 2 mėnesiai;

sukakusiam 22 metus minimalusis stažas kasmet didinamas 2 mėnesiais per metus; sukakusiam 36 metus minimalusis stažas kasmet didinamas 6 mėnesiais per metus (šio įstatymo 6 priedas), bet negali viršyti minimaliojo stažo, nustatyto senatvės pensijai (šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalis).

2. Būtinasis stažas netekto darbingumo pensijai nustatomas taip: kol asmeniui sukanka 24 metai – vieni metai; sukakusiam 24 metus būtinasis stažas didinamas 4 mėnesiais kiekvienais asmens amžiaus metais; sukakusiam 30 metų būtinasis stažas didinamas 6 mėnesiais kiekvienais asmens amžiaus metais; sukakusiam 34 metus būtinasis stažas didinamas 8 mėnesiais kiekvienais asmens amžiaus metais; sukakusiam 40 metų būtinasis stažas didinamas 12 mėnesių kiekvienais asmens amžiaus metais (šio įstatymo 6 priedas), bet negali viršyti būtinąjo stažo, nustatyto senatvės pensijai (šio įstatymo 57 straipsnio 2 dalis, 5 priedas).

3. Asmenims, sergantiems hipofiziniu nanizmu, netekto darbingumo pensija skiriama, kai jie sukanka 10 metų mažesnę amžių negu šiame įstatyme nustatytas senatvės pensijos amžius.

29 straipsnis. Netekto darbingumo pensijos bendrosios dalies apskaičiavimas

Netekto darbingumo pensijos bendrosios dalies dydis apskaičiuojamas pagal formulę $d \cdot \beta \cdot B$, kurioje:

- 1) B – tą mėnesį, už kurį mokama pensija, galiojantis bazinės pensijos dydis;
- 2) d – netekto darbingumo lygio daugiklis, nurodytas šio įstatymo 3 priede;
- 3) β – asmens turimo ir būtinąjo stažo santykio daugiklis, kuris nustatomas tokia tvarka:

a) tuo atveju, kai teisės gauti netekto darbingumo pensiją atsiradimo metu asmens stažas yra ne didesnis už tais metais galiojantį būtinąjį stažą senatvės pensijai (šio įstatymo 57 straipsnio 2 dalis, 5 priedas), daugiklis β lygus asmens turimo ir tam asmeniui būtinąjo stažo netekto darbingumo pensijai santykiui, bet ne didesnis už vienetą;

b) tuo atveju, kai teisės gauti netekto darbingumo pensiją atsiradimo metu asmens stažas didesnis už tais metais galiojantį būtinąjį stažą senatvės pensijai (šio įstatymo 57 straipsnio 2 dalis, 5 priedas), daugiklis β lygus asmens turimo stažo ir būtinąjo stažo senatvės pensijai santykiui.

30 straipsnis. Netekto darbingumo pensijos individualiosios dalies apskaičiavimas

1. Netekto darbingumo pensijos individualiosios dalies dydis apskaičiuojamas pagal formulę $N \cdot p \cdot d$, kurioje:

1) N – asmens apskaitos vienetų skaičius, taikomas netekto darbingumo pensijai, apskaičiuotas kaip asmens įgytų apskaitos vienetų, netekto darbingumo pensijos apskaitos vienetų ir laikinųjų pensijos apskaitos vienetų suma;

- 2) p – tą mėnesį, už kurį mokama pensija, galiojanti apskaitos vieneto vertė;
- 3) d – netekto darbingumo lygio daugiklis, nurodytas šio įstatymo 3 priede.

2. Netekto darbingumo pensijos apskaitos vienetų skaičius nustatomas pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkį (šio įstatymo 31 straipsnis) padauginus iš skirtumo tarp asmeniui nustatyto senatvės pensijos amžiaus ir asmens amžiaus teisės gauti netekto darbingumo pensiją atsiradimo metu. Tais atvejais, kai asmuo pripažįstamas darbingu ir vėliau jam vėl nustatomas darbingumo lygis, netekto darbingumo pensijos apskaitos vienetų skaičius apskaičiuojamas iš naujo šioje dalyje nustatyta tvarka pagal asmens amžių tą dieną, kai jis vėl pripažintas nedarbingu ar iš dalies darbingu.

3. Jei netekto darbingumo pensijos skyrimo metu dar nepaskelbtas vidutinis šalies darbo užmokestis, reikalingas visiems įgytiems apskaitos vienetams apskaičiuoti, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkio apskaičiavimui taikomas paskutinis paskelbtas vidutinio šalies darbo užmokesčio dydis. Netekto darbingumo pensijos individualioji dalis apskaičiuojama pagal skyrimo metu žinomą įgytų apskaitos vienetų skaičių ir šiame straipsnyje bei šio įstatymo 31 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą netekto darbingumo pensijos apskaitos vienetų skaičių. Paskelbus praėjusių metų vidutinį šalies darbo užmokestį, įgytų apskaitos vienetų skaičius atitinkamai padidinamas, o netekto darbingumo pensijos apskaitos vienetų skaičius nekeičiamas. Pensijos gavėjui išmokamas visas nuo pensijos skyrimo dienos susidaręs skirtumas.

31 straipsnis. Pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkio nustatymas

1. Jei darbingumo lygio nustatymo metu asmuo dar nesukakęs 22 metų, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis nustatomas šia tvarka:

- 1) įvertinami kiekvienų kalendorinių metų, buvusių iki darbingumo lygio nustatymo metų, asmens įgyti apskaitos vienetai (įskaitant ir darbingumo lygio nustatymo metus);
- 2) pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiu laikomas didžiausias iš šių dydžių, bet jis negali būti mažesnis negu 0,5.

2. Jei darbingumo lygio nustatymo metu asmuo sukakęs 22 metus, tačiau nesukakęs 26 metų, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis nustatomas šia tvarka:

- 1) įvertinami kiekvienų kalendorinių metų, buvusių iki darbingumo lygio nustatymo metų, asmens įgyti apskaitos vienetai (įskaitant ir darbingumo lygio nustatymo metus);
- 2) nustatomi didžiausi dvejų metų apskaitos vienetų dydžiai (jei yra tik vieno metų įgyti apskaitos vienetai, antruoju dydžiu laikomas nulis);
- 3) didžiausių dvejų metų apskaitos vienetų dydžių vidurkis laikomas pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiu, tačiau negali būti mažesnis negu 0,5.

3. Jei darbingumo lygio nustatymo metu asmuo sukakęs 26 metus ir daugiau, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis nustatomas šia tvarka:

1) pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiui apskaičiuoti sumuojami visi asmens įgyti apskaitos vienetai, pradedant nuo tų metų pradžios, kuriais asmeniui sukako 24 metai;

2) gauta suma dalijama iš tiek metų, kiek praėjo nuo tų metų, kuriais asmeniui sukako 24 metai, pradžios iki darbingumo lygio nustatymo dienos (įskaitant ir atitinkamą dalį metų, kuriais asmeniui nustatytas darbingumo lygis);

3) jei asmuo apskaitos vienetų turi įgijęs iki 24 metų sukakties, į pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkio skaičiavimą gali būti įtraukti didžiausi trejų metų apskaitos vienetų dydžiai (jei yra tik vienu ar dvejų metų įgyti apskaitos vienetai, kitais dydžiais laikomas nulis). Tokiu atveju įgytų apskaitos vienetų suma dalijama iš tiek metų, kiek praėjo nuo tų metų, kuriais asmeniui sukako 21 metai, pradžios iki darbingumo lygio nustatymo dienos (įskaitant ir atitinkamą dalį metų, kuriais asmeniui nustatytas darbingumo lygis);

4) pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiu laikomas didesnis iš dydžių, apskaičiuotų pagal šios dalies 2 ar 3 punktą.

4. Nustatant pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkį, skaičiavimui naudojami nesumažinti dėl asmens dalyvavimo pensijų kaupime asmens įgyti apskaitos vienetai.

32 straipsnis. Laikinių pensijos apskaitos vienetų nustatymas

Laikinieji pensijos apskaitos vienetai apskaičiuojami kaip skirtumas tarp apskaitos vienetų, kurie būtų įgyti per asmens draudimo laikotarpį iki netekto darbingumo pensijos paskyrimo, jei asmuo nebūtų dalyvavęs pensijų kaupime, ir asmens įgytų apskaitos vienetų.

33 straipsnis. Netekto darbingumo pensijos dydžio naujinimas

Nuo kiekvienų kalendorinių metų liepos 1 dienos, pradedant 2019 metais, netekto darbingumo pensijos dydis kasmet naujinamas, įvertinant asmens po pensijos paskyrimo įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių:

1) jei asmeniui naudinga, netekto darbingumo pensijos bendroji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka, įskaitant papildomai įgytą stažą ir taikant tam asmeniui būtinojo stažo netekto darbingumo pensijai reikalavimus pagal jo amžių einamųjų metų sausio 1 dieną;

2) netekto darbingumo pensijos individualioji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 30 straipsnyje nustatyta tvarka, didinant įgytų iki tų metų sausio 1 dienos apskaitos vienetų skaičių šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka, o netekto darbingumo pensijos apskaitos vienetų skaičių mažinant pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkio dydžiu.

34 straipsnis. Teisė pasirinkti senatvės pensiją neįgaliajam ar senatvės pensiją

1. Asmuo, gaunantis pagal šį įstatymą paskirtą netekto darbingumo pensiją, įgijęs teisę gauti senatvės pensiją, turi teisę pasirinkti senatvės pensiją, skiriamą ir apskaičiuojamą šio įstatymo nustatyta tvarka, arba senatvės pensiją neįgaliajam, kuri apskaičiuojama tokia tvarka:

1) senatvės pensijos neįgaliajam bendroji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 17 straipsnyje nustatyta tvarka, įskaitant į stažą iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvusius netekto darbingumo pensijos gavimo metus ir taikant būtinąjo stažo reikalavimą, nustatytą senatvės pensijai, bei gautą dydį dauginant iš netekto darbingumo lygio daugiklio d (šio įstatymo 3 priedas), pagal kurį iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvo apskaičiuota netekto darbingumo pensija;

2) senatvės pensijos neįgaliajam individualioji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 18 straipsnyje nustatyta tvarka, neįskaitant laikinųjų pensijos apskaitos vienetų, o likusius netekto darbingumo pensijos apskaitos vienetus pridedant prie įgytų apskaitos vienetų bei gautą dydį dauginant iš netekto darbingumo lygio daugiklio d (šio įstatymo 3 priedas), pagal kurį iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvo apskaičiuota netekto darbingumo pensija.

2. Jei asmuo pasirenka gauti senatvės pensiją neįgaliajam, ši pensija naujinama šio įstatymo 19 straipsnyje nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS

NAŠLIŲ IR NAŠLAIČIŲ PENSIJOS

35 straipsnis. Teisė gauti našlių ir našlaičių pensiją

1. Teisę gauti našlių ir našlaičių pensiją turi šio įstatymo 36 ir 38 straipsniuose nurodyti mirusiojo (nustatyta tvarka paskelbto mirusiu) asmens sutuoktinis ir vaikai (įvaikiai), jeigu asmuo mirties dieną atitiko šias sąlygas:

1) buvo įgijęs teisę gauti netekto darbingumo (invalidumo) pensiją ar senatvės pensiją (atsižvelgiant į mirusiojo amžių) arba gavo vieną iš šių pensijų;

2) minimalųjį stažą atitinkamos rūšies pensijai mirusysis įgijo dirbdamas Lietuvos, Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusių valstybių narių įmonėse, įstaigose ar organizacijose (išskyrus asmenis, iki mirties dienos gavusius netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensiją, paskirtą ir (ar) mokėtą pagal šį įstatymą ar pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvos Respublikoje iki 1995 m. sausio 1 d., bei Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka reabilituotus politinius kalinius ir tremtinius, kurie dalį stažo įgijo kalinimo metu ar tremtyje ir kuriems sąlyga įgyti minimalųjį stažą dirbant Lietuvos,

Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusių valstybių narių įmonėse, įstaigose ar organizacijose netaikoma).

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos, skiriant našlių pensiją šio įstatymo 36 straipsnyje nurodytam mirusio asmens sutuoktiniui, netaikomos, jeigu asmuo mirė iki 1991 m. birželio 1 d.

3. Našlių ir našlaičių pensija neskiriama, o paskirtosios mokėjimas nutraukiamas asmenims, teismo nuosprendžiu pripažintiems kaltais už tyčinį asmens, už kurį ši pensija skiriama ir mokama, gyvybės atėmimą.

4. Šiame įstatyme nustatyta tvarka teisę gauti našlių ir našlaičių pensiją įgyja asmenys, gyvenantys valstybėse, kuriose jiems netaikomos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ar Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatos dėl pensijų mokėjimo, taip pat asmenys, kurių teisę gauti našlių ar našlaičių pensiją įgyjama mirus asmeniui (ar asmenį nustatyta tvarka paskelbus mirusiu), nurodytam šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje, jeigu mirusysis (nustatyta tvarka paskelbtas mirusiu) buvo įgijęs ne mažesnę kaip minimalųjį stažą atitinkamos rūšies pensijai gauti (atsižvelgiant į asmens amžių mirties (paskelbimo mirusiu) dieną) dirbdamas Lietuvos įmonėse arba buvo Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka reabilituotas politinis kalinys ar tremtinys, dalį stažo įgijęs kalinimo metu ar tremtyje.

36 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti našlių pensiją

1. Teisę gauti našlių pensiją turi šie asmenys:

1) sukakę senatvės pensijos amžių našlė arba našlys, neatsižvelgiant į jų amžių sutuoktinio mirties metu;

2) pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) našlė arba našlys, jeigu jie atitinka vieną iš šių sąlygų:

a) buvo pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki sutuoktinio mirties arba pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) per 5 metus po sutuoktinio mirties;

b) buvo pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) tuo metu, kai slaugė namuose mirusiojo vaikus (įvaikius) iki 18 metų, pripažintus neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais), taip pat mirusiojo vaikus (įvaikius), kuriems nustatyta 75–100 procentų netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – I invalidumo grupė), jeigu šie vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais), iki jiems sukako 18 metų.

2. Teisė gauti našlių pensiją išlieka, kai po našlių pensijos paskyrimo darbingais pripažinti našlė arba našlys vėl pripažįstami nedarbingais ar iš dalies darbingais nepraėjus 3 metams nuo dienos, kurią buvo nutrauktas našlių pensijos mokėjimas. Jeigu našlys arba našlė senatvės pensijos amžių sukanka našlių pensijos gavimo laikotarpiu, teisė gauti jiems paskirtą ir iki pat senatvės pensijos amžiaus sukakties mokėtą našlių pensiją išlieka iki gyvos galvos.

3. Našlė arba našlys, neturėję su mirusiu sutuoktiniu vaikų, turi teisę gauti našlių pensiją tik tuo atveju, jei nuo santuokos įregistravimo nustatyta tvarka iki sutuoktinio mirties dienos praėjo ne mažiau kaip vieni metai.

4. Našlei ar našliui našlių pensija neskiriama, o paskirtosios pensijos mokėjimas nutraukiamas dar kartą susituokus.

37 straipsnis. Našlių pensijos dydis

1. Našlei arba našliui, turintiems teisę gauti našlių pensiją, našlių pensija skiriama našlių pensijos bazinio dydžio.

2. Našlių pensijos bazinis dydis – 21 euras. Našlių pensijos bazinis dydis indeksuojamas šio įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka.

38 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti našlaičių pensiją

1. Teisę gauti našlaičių pensiją turi mirusiojo vaikai ir įvaikiai iki 18 metų, taip pat vyresni, jeigu jie nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) pripažinti iki dienos (įskaitytinai), kurią jiems sukanka 24 metai, taip pat tie, kurie dėl ligos ar traumos, atsiradusios iki jiems sukako 24 metai, padarinių nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) pripažinti po 24 metų sukakties dienos, tačiau ne vėliau kaip iki dienos (įskaitytinai), kurią jiems sukanka 26 metai, ir jeigu jie nuo pripažinimo invalidais dienos nuolat yra nedarbingi ar iš dalies darbingi (invalidai).

2. Švietimo įstaigų bendrojo ugdymo programų ar formaliojo profesinio ugdymo programų mokiniai ir nuolatinių studijų programų studentai, sukakę 18 metų, turi teisę gauti našlaičių pensiją iki mokymosi arba studijų pagal šias programas baigimo (išskyrus bendrojo ugdymo programų mokinius, kurie turi teisę gauti našlaičių pensiją iki tų metų, kuriais jie baigia mokytis pagal šias programas, rugpjūčio 31 d.), bet ne ilgiau, iki jiems sukaks 24 metai.

3. Teisė gauti našlaičių pensiją išlieka, kai nedarbingu ar iš dalies darbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidu) pripažintas našlaitis senatvės pensijos amžių sukanka našlaičių pensijos gavimo laikotarpiu.

39 straipsnis. Našlaičių pensijos apskaičiavimas ir dydis

1. Asmeniui, turinčiam teisę gauti našlaičių pensiją, ši pensija apskaičiuojama pagal mirusio asmens gautos ar galėjusios priklausyti pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydį:

1) mirus senatvės, netekto darbingumo (invalidumo) ar išankstinės senatvės pensijos gavėjui, našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiojo gautos pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius;

2) mirus asmeniui, kuris jau buvo sukakęs senatvės pensijos amžių, bet negavo senatvės pensijos, našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiajam galėjusios priklausyti senatvės pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius;

3) mirus asmeniui, kuris nebuvo sukakęs senatvės pensijos amžiaus, našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiajam galėjusios priklausyti netekto darbingumo pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius, apskaičiuotus asmenims, netekusiems 60 procentų darbingumo (II grupės invalidumo pensijos dydį).

2. Našlaičių pensijos dydis yra 50 procentų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų pensijų bendrosios ir individualiosios dalių dydžio. Jei tokią teisę turi du ir daugiau vaikų (įvaikių), kiekvienam skiriama po lygiai, bet ne daugiau kaip 100 procentų viso apskaičiuotos netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžio. Jeigu, paskyrus našlaičių pensiją, dėl jos skyrimo ar mokėjimo atnaujinimo kreipiasi kitas našlaitis (našlaičiai) ir dėl to mažėja netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensijos dalis, tenkanti vienam našlaičiui, našlaičių pensija perskaičiuojama nuo pirmos dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį gautas naujas prašymas su visais reikiama dokumentais.

3. Mirus asmeniui, kuris išankstinę senatvės pensiją buvo gavęs anksčiau, našlaičių pensija apskaičiuojama atsižvelgiant į mirusiojo gautos senatvės, netekto darbingumo ar invalidumo pensijos dydį arba į mirusiajam galėjusios priklausyti netekto darbingumo (jei asmuo mirė iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumo) ar senatvės pensijos dydį (atsižvelgiant į mirusiojo amžių), apskaičiuotą šio įstatymo 23 straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Našlaičių pensijos abiejų tėvų (įtėvių) netekusiems našlaičiams skiriamos už kiekvieną iš mirusių tėvų (įtėvių).

5. Indeksavus bazinės pensijos dydį ir apskaitos vieneto vertę, našlaičių pensijos yra atitinkamai apskaičiuojamos pagal naujus šių rodiklių dydžius.

V SKYRIUS**SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ SKYRIMAS, MOKĖJIMAS, TIKSLINIMAS IR
GINČŲ DĖL PENSIJŲ NAGRINĖJIMAS****40 straipsnis. Socialinio draudimo pensijų skyrimas ir tikslinimas**

1. Pensijas skiria ir moka Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos, vadovaudamosi šiuo įstatymu ir Vyriausybės tvirtinamais Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatais.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos pensijas pristato Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos nustatyta tvarka, suderinta su Taryba.

3. Kreipiantis dėl pensijos, privaloma pateikti visus Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytus dokumentus, būtinus pensijai paskirti.

4. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaiga per Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatytą laiką privalo priimti sprendimą dėl pensijos paskyrimo arba atsisakymo paskirti pensiją ir apie sprendimą raštu pranešti pareiškėjui. Atsisakius skirti pensiją, privaloma nurodyti atsisakymo priežastį.

5. Jei pateikiami papildomi laikotarpiai, buvusių iki pensijos paskyrimo, stažo ir (ar) darbo užmokesčio duomenys, asmens senatvės ar netekto darbingumo pensijos bendroji ir (ar) individualioji dalys (šio įstatymo 17, 18, 29 ir 30 straipsniai) nustatomos iš naujo, atsižvelgiant į papildomus stažo ir (ar) darbo užmokesčio duomenis.

41 straipsnis. Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo terminai

1. Kreiptis dėl pensijos paskyrimo galima prieš tris mėnesius iki teisės gauti pensiją atsiradimo arba bet kuriuo metu po teisės gauti pensiją atsiradimo.

2. Pagal šį įstatymą pensija skiriama ir mokama nuo teisės gauti pensiją atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 6 mėnesius iki kreipimosi dėl pensijos paskyrimo dienos, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje numatytą atvejį.

3. Išankstinė senatvės pensija skiriama ir mokama nuo dienos, kurią turintis teisę gauti šią pensiją asmuo kreipėsi dėl jos paskyrimo. Išankstinė senatvės pensija mokama iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos.

4. Asmens prašymu atidėjus senatvės pensijos skyrimą ar mokėjimą, taikoma šio įstatymo 24 straipsnyje nustatyta senatvės pensijos skyrimo ir mokėjimo tvarka.

5. Pensijos skiriamos iki gyvos galvos arba laikotarpiui, kuriam pensijos gavėjui pagal šį įstatymą išlieka teisė gauti paskirtą pensiją, išskyrus šio straipsnio 6 dalyje numatytus atvejus. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaiga, mokanti pensiją, privalo prieš

mėnesį raštu ar kitomis informavimo priemonėmis informuoti pensijos gavėją apie pensijos skyrimo termino pasibaigimą.

6. Netekto darbingumo pensija asmeniui skiriama ir mokama iki šiam asmeniui nustatyto darbingumo lygio termino pabaigos. Netekto darbingumo pensija asmeniui, sergančiam hipofiziniu nanizmu, paskirta pagal šio įstatymo 27 straipsnio 3 dalį, mokama iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos.

7. Pasibaigus pensijos skyrimo terminui, jos mokėjimas nutraukiamas, jeigu pensijos gavėjas praranda teisę ją gauti. Nepasibaigus pensijos skyrimo terminui, pensijos mokėjimas stabdomas ir pensija nemokama, jeigu pensijos gavėjas neatitinka šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytos sąlygos, įsiteisėjusiu teismo sprendimu yra pripažintas nežinia kur esančiu arba gaunami duomenys apie aplinkybes, sudarančias pagrindą nuspręsti, kad pensijos gavėjas prarado teisę gauti pensiją. Pensijos mokėjimas sustabdomas nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį atsirado šioje dalyje numatytosios aplinkybės, pirmos dienos.

8. Jei pensijos gavėjas pavėluotai kreipiasi dėl pensijos mokėjimo pratęsimo, pensija nepriskaičiuojant palūkanų išmokama už visą laiką, bet ne ilgiau kaip už 3 metus nuo kreipimosi dienos, jeigu pensijos gavėjui teisė gauti pensiją buvo išlikusi.

9. Pensijos gavėjui mirus, jį palaidojusiems asmenims išmokama pensija už mirties mėnesį, jeigu ji dar nebuvo išmokėta, ir paskirtos pensijos vieno mėnesio dydžio suma.

10. Jei senatvės ar netekto darbingumo pensijos bendrosios ir (ar) individualiosios dalių dydžiai padidėja atsižvelgus į naujai pateiktus duomenis (šio įstatymo 40 straipsnio 5 dalis), naujo dydžio senatvės ar netekto darbingumo pensijos bendroji ir (ar) individualioji dalys (dalis) pradedamos (pradedama) mokėti nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį duomenys (visi būtini dokumentai) buvo pateikti, pirmos dienos.

42 straipsnis. Pensijos skyrimas asmeniui gyvenant užsienio valstybėje ir pensijos mokėjimas pensijos gavėjui persikėlus gyventi į užsienio valstybę (atvykus gyventi į Lietuvos Respubliką)

1. Asmeniui gyvenant užsienio valstybėje, kurioje taikomos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ar Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatos dėl pensijų mokėjimo, pensija skiriama pagal šį įstatymą ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ar Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatas.

2. Asmeniui gyvenant užsienio valstybėje, kurioje netaikomos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ar Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų

nuostatos dėl pensijų mokėjimo, pensija skiriama vadovaujantis šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalies nuostatomis už šio įstatymo 10 straipsnyje ir šio įstatymo 2 priede nurodytus stažo laikotarpius.

3. Pensijos gavėjui persikėlus nuolat gyventi į užsienio valstybę, jam mokama anksčiau paskirtoji pensija arba po šio įstatymo įsigaliojimo paskirtosios pensijos bendroji ir individualioji dalys, jeigu pensijos gavėjas yra įgijęs ne mažesnę kaip minimalųjį stažą atitinkamos rūšies pensijai gauti ir visą šį stažą įgijo dirbdamas Lietuvos įmonėse arba pensijos gavėjas yra reabilituotas politinis kalinys ar tremtinys, įgijęs dalį stažo kalinimo metu ar tremtyje. Tais atvejais, kai pensijos gavėjas yra įgijęs ne mažesnę kaip minimalųjį stažą atitinkamos rūšies pensijai gauti dirbdamas Lietuvos įmonėse, tačiau į jo draudimo stažą buvo įskaityti šiam stažui prilyginti laikotarpiai, įgyti dirbant užsienio valstybėse, pensija (po šio įstatymo įsigaliojimo paskirtosios pensijos bendroji dalis) perskaičiuojama tik pagal stažą, įgyto dirbant Lietuvos įmonėse, duomenis ir mokama perskaičiuota pensija (po šio įstatymo įsigaliojimo paskirtosios pensijos perskaičiuota bendroji dalis, individualiosios pensijos dalies neperskaičiuojant).

4. Kai į užsienio valstybę persikeliančiam nuolat gyventi pensijos gavėjui yra paskirta našlių ar našlaičių pensija, paskirtoji našlių ar našlaičių pensija mokama, jei mirusysis (nustatyta tvarka paskelbtas mirusiu) atitiko šio įstatymo 35 straipsnio 4 dalyje nurodytas sąlygas. Jeigu našlių pensija paskirta iki 2007 m. sausio 1 d. ar našlaičių pensija paskirta už mirusiojo (nustatyta tvarka paskelbto mirusiu) įgytą minimalųjį stažą atitinkamos rūšies pensijai gauti dirbant Lietuvos įmonėse, tačiau į jo stažą buvo įskaityti šiam stažui prilyginti laikotarpiai, įgyti dirbant užsienio valstybėse (šio įstatymo 2 priedas), našlių ar našlaičių pensija (po šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos pensijos bendroji dalis) perskaičiuojama tik pagal stažą, įgyto dirbant Lietuvos įmonėse, duomenis ir mokama perskaičiuota pensija (po šio įstatymo įsigaliojimo paskirtosios pensijos perskaičiuota bendroji dalis, individualiosios pensijos dalies neperskaičiuojant).

5. Kitais atvejais pensija išmokama už šešis ateinančius mėnesius išvykimo mėnesio dydžio ir toliau nemokama.

6. Pensijos gavėjui, kuriam pensija persikėlus nuolat gyventi į užsienio valstybę buvo mokama pagal šio straipsnio 1 dalį arba buvo paskirta ir mokama kaip nuolat gyvenančiam užsienio valstybėje pagal šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalį, ši pensija toliau mokama jam grįžus (atvykus) gyventi į Lietuvos Respubliką.

7. Šio straipsnio nuostatos dėl pensijos mokėjimo pensijos gavėjui persikeliant gyventi į užsienio valstybę taikomos tik tais atvejais, kai pensijos gavėjas išvyksta į užsienio valstybę, kurioje netaikomos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ar Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatos dėl pensijų mokėjimo. Lietuvos

Respublikai prisijungus prie tarptautinių konvencijų arba sudarius tarptautines sutartis dėl pensijų mokėjimo, pensija mokama taip, kaip nustatyta tarptautinėse konvencijose arba sutartyse.

43 straipsnis. Pensijos permokėjimas arba neprimokėjimas

1. Pensijos suma, laiku negauta dėl pensiją skiriančios ar mokančios įstaigos kaltės, išmokama už praėjusį laiką neapribojant koku nors terminu.

2. Pensijos gavėjas privalo pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigai, kuri moka jam pensiją, apie aplinkybes, turinčias įtakos pensijos dydžiui ar mokėjimui, per 10 dienų nuo šių aplinkybių atsiradimo dienos. Jei apie tokias aplinkybes laiku nepranešus pensija yra permokama, permokėta suma iš gavėjo išieškoma pensiją mokančios Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos vadovo sprendimu.

3. Jeigu pensija yra permokama dėl pensiją skiriančios ar mokančios įstaigos kaltės, permokėta suma iš pensijos gavėjo neišieškoma.

4. Pagal vykdomuosius dokumentus iš pensijų išskaitoma įstatymų nustatyta tvarka.

44 straipsnis. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų sprendimų apskundimas

Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų sprendimai pensijų skyrimo ir mokėjimo klausimais gali būti skundžiami Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS

PENSIJŲ, PASKIRTŲ IKI ŠIO ĮSTATYMO ĮSIGALIOJIMO, MOKĖJIMAS

45 straipsnis. Socialinio draudimo pensijų bendrosios dalies mokėjimas vietoj pagrindinės pensijos dalies ir priedo už stažo metus

1. Nuo šio įstatymo įsigaliojimo asmenims, kuriems senatvės pensija jau buvo paskirta, bendroji pensijos dalis apskaičiuojama pagal formulę $\beta \cdot B$, kurioje:

1) β – asmenims, turintiems mažiau kaip 30 metų stažo, – asmens turimo ir būtinojo stažo senatvės pensijai, galiojusio pensijos skyrimo tam asmeniui metais, santykis (šio įstatymo 5 priedas), kuris negali būti didesnis negu vienetas; asmenims, turintiems 30 metų ir didesnį stažą, – asmens turimo stažo ir 30 metų santykis;

2) B – tą mėnesį, už kurį mokama pensija, galiojantis bazinės pensijos dydis.

2. Jei nuo paskutinio senatvės pensijos skyrimo iki šio įstatymo įsigaliojimo asmuo turėjo draudžiamųjų pajamų, nuo kurių buvo mokamos pensijų socialinio draudimo įmokos, ar buvo draustas pensijų socialiniu draudimu, turimo stažo duomenys atnaujinami 2017 m. gruodžio 31 d. ir taikomi apskaičiuojant bendrąją pensijos dalį pagal šio straipsnio 1 dalį.

3. Priedas už stažo metus po šio įstatymo įsigaliojimo nemokamas, išskyrus šio įstatymo 60 straipsnyje numatytus atvejus. Už asmens stažą, didesnę negu 30 metų, mokama šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuota bendroji pensijos dalis.

4. Bendroji išankstinės senatvės pensijos, paskirtos pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą (toliau – Išankstinio mokėjimo įstatymas), dalis apskaičiuojama šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka ir mažinama tiek procentų, kiek išankstinė senatvės pensija buvo sumažinta skyrimo (mokėjimo atnaujinimo) metu.

5. Nuo šio įstatymo įsigaliojimo asmenims, kuriems jau buvo paskirta netekto darbingumo (invalidumo) pensija, bendroji netekto darbingumo pensijos dalis mokama 2017 m. gruodį mokėtos pagrindinės dalies ir priedo už stažo metus (jei šis priedas buvo mokėtas) sumos dydžio.

6. Jei šio straipsnio nustatyta tvarka apskaičiuota bendroji pensijos dalis yra mažesnė už mokėtają pagrindinę pensijos dalį ir priedą už stažo metus (jei šis priedas buvo mokėtas), toliau tęsiamas anksčiau paskirto dydžio pagrindinės pensijos dalies ir priedo už stažo metus (jei šis priedas buvo mokėtas) mokėjimas. Tokiu atveju bendrąja pensijos dalimi laikoma 2017 m. gruodį mokėtos senatvės pensijos pagrindinės pensijos dalies ir priedo už stažo metus (jei šis priedas buvo mokėtas) dydžių suma.

46 straipsnis. Asmens, kuriam iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo paskirta senatvės pensija, apskaitos vienetų skaičiaus nustatymas

1. Asmens, kuriam iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo paskirta senatvės pensija, 2017 m. gruodžio 31 d. įgytų apskaitos vienetų skaičiumi laikoma asmens stažo ir asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento, pagal kuriuos buvo mokama papildoma senatvės pensijos dalis 2017 m. gruodį, sandauga.

2. Jei iki šio įstatymo įsigaliojimo asmeniui senatvės pensija buvo mokama pagal stažo ir asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento duomenis už laikotarpį iki 1994 metų ir po šių metų, vietoj šio straipsnio 1 dalyje nurodytos sandaugos apskaičiuojama stažo ir asmens draudžiamųjų pajamų koeficientų sandaugų už laikotarpius iki 1994 metų ir po jų suma.

3. Jei asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas už laikotarpį iki 1994 metų buvo padidintas taikant senatvės ir invalidumo pensijų padidinimo nuo 2004 m. kovo 1 d. nuostatas, taikant šio straipsnio nuostatas sandaugai apskaičiuoti imamas padidintas koeficientas.

4. Jei nuo paskutinio senatvės pensijos skyrimo iki 2017 m. gruodžio 31 d. asmuo turėjo draudžiamųjų pajamų, nuo kurių buvo mokamos pensijų socialinio draudimo įmokos, ar buvo draustas pensijų socialiniu draudimu, stažo ir asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento duomenys atnaujinami, atsižvelgiant į šias draudžiamąsias pajamas. Atnaujinti duomenys taikomi apskaičiuojant apskaitos vienetų skaičių pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis tik tuo atveju, jei pagal atnaujintus duomenis apskaičiuotas apskaitos vienetų skaičius didesnis už apskaičiuotąjį pagal neatnaujintus (taikytus 2017 m. gruodį) duomenis.

5. Asmens įgytu apskaitos vienetų skaičiumi šio įstatymo įsigaliojimo dieną laikomas šiame straipsnyje nurodyta tvarka apskaičiuotas asmens įgytų apskaitos vienetų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d., padaugintas iš koregavimo koeficiento 0,78.

6. Jei individualioji pensijos dalis, apskaičiuota pagal apskaitos vienetus, nustatytus šiame straipsnyje nurodyta tvarka, yra mažesnė už mokėtają senatvės pensijos papildomą pensijos dalį, toliau tęsiamas anksčiau paskirto dydžio papildomos pensijos dalies mokėjimas. Tokiu atveju individualiąją pensijos dalimi laikoma 2017 m. gruodį mokėtas senatvės pensijos papildomos pensijos dalies dydis.

47 straipsnis. Asmens, kuriam iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo paskirta netekto darbingumo (invalidumo) pensija, apskaitos vienetų skaičiaus nustatymas skiriant netekto darbingumo pensiją pagal šį įstatymą

1. Asmens, kuriam iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo paskirta netekto darbingumo (invalidumo) pensija, įgytais apskaitos vienetais 2017 m. gruodžio 31 d. laikomas dydis, apskaičiuotas pagal formulę $S1 \cdot K + S2 \cdot K$, kurioje:

1) $S1$ – iki netekto darbingumo pensijos skyrimo įgytas stažas;
 2) $S2$ – asmeniui netekto darbingumo pensijos skyrimo metu į stažą įskaitytas trūkstamų iki senatvės pensijos amžiaus metų skaičius iki 2017 m. gruodžio 31 d.;

3) K – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas už laikotarpį nuo 1994 metų, pagal kurį pensija buvo mokama 2017 m. gruodį.

2. Jei netekto darbingumo (invalidumo) pensija 2017 m. gruodį buvo mokama pagal koeficientus už laikotarpius iki 1994 metų ir po jų, vietoj sandaugos $S1 \cdot K$ apskaičiuojama sandauga $S4 \cdot K4 + S5 \cdot K$, kur:

1) $S4$ – asmens iki 1994 metų įgytas ir netekto darbingumo pensijos skyrimo metu įskaitytas stažas;

2) K4 – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas už laikotarpį iki 1994 metų;

3) S5 – nuo 1994 metų iki netekto darbingumo pensijos skyrimo įgytas stažas.

3. Jei asmuo iki netekto darbingumo pensijos paskyrimo pagal Lietuvos Respublikos pensijų sistemos reformos įstatymą (toliau – Pensijų sistemos reformos įstatymas) buvo pasirinkęs dalyvavimą pensijų kaupime, jam apskaičiuojamas iki šio įstatymo įsigaliojimo buvusia tvarka sumažintas dėl dalyvavimo kaupime asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas k . Įgytų 2017 m. gruodžio 31 d. apskaitos vienetų skaičiumi šiuo atveju laikoma sandauga $S1 \cdot k + S2 \cdot K$ (šio straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju – $S4 \cdot K4 + S5 \cdot k + S2 \cdot K$), o laikinųjų pensijos apskaitos vienetų skaičiumi – sandauga $S5 \cdot (K - k)$.

4. Jei nuo paskutinio netekto darbingumo pensijos skyrimo iki 2017 m. gruodžio 31 d. asmuo turėjo draudžiamųjų pajamų, nuo kurių buvo skaičiuojamos pensijų socialinio draudimo įmokos, asmeniui už kiekvienus metus apskaičiuojami metiniai draudžiamųjų pajamų koeficientai (dalyvavusiems pensijų kaupime – sumažinti šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka). Jei kurių nors metų metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas didesnis už asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą, pagal kurį tais metais asmeniui buvo mokėta netekto darbingumo pensija, skirtumas pridedamas prie šio straipsnio 1 dalyje nurodyto dydžio.

5. Šio įstatymo įsigaliojimo dieną įgytais ir laikinaisiais pensijos apskaitos vienetais laikomi pagal šį straipsnį apskaičiuoti apskaitos vienetai, padauginėti iš koregavimo koeficiento 0,78.

48 straipsnis. Asmens, kuriam iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo paskirta senatvės, išankstinė senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensija, individualiosios pensijos dalies mokėjimas

1. Individualioji senatvės pensijos dalis nuo šio įstatymo įsigaliojimo mokama pagal šį įstatymą, atsižvelgiant į šio įstatymo 46 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą apskaitos vienetų skaičių.

2. Individualioji išankstinės senatvės pensijos, paskirtos pagal Išankstinio mokėjimo įstatymą, dalis nuo šio įstatymo įsigaliojimo mokama pagal šį įstatymą, atsižvelgiant į šio įstatymo 46 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą apskaitos vienetų skaičių. Individualioji išankstinės senatvės pensijos dalis mažinama tiek procentų, kiek išankstinė senatvės pensija buvo sumažinta skyrimo (atnaujinimo) metu.

3. Individualioji netekto darbingumo (invalidumo) pensijos dalis nuo šio įstatymo įsigaliojimo mokama 2017 m. gruodį mokėtos papildomos pensijos dalies dydžio.

49 straipsnis. Netekto darbingumo pensijos skyrimas pagal šio įstatymo nuostatas, kai asmeniui, kuriam iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo paskirta netekto darbingumo pensija, pasikeičia netekto darbingumo procentai ar iš naujo nustatomas darbingumo lygio terminas

1. Pasikeitus asmens netekto darbingumo procentams ar nustačius naują darbingumo lygio terminą, netekto darbingumo pensija skiriama pagal šio įstatymo nuostatas.

2. Bendroji pensijos dalis apskaičiuojama pagal šio įstatymo 29 straipsnį, įskaitant į stažą visą iki pensijos skyrimo asmens įgytą stažą ir visą netekto darbingumo pensijos gavimo laikotarpį, taip pat taikant būtinojo stažo reikalavimus, šio įstatymo nustatytus to amžiaus asmeniui, kuriam skiriama netekto darbingumo pensija.

3. Individualioji pensijos dalis apskaičiuojama pagal šio įstatymo 30 straipsnį, asmens įgytų apskaitos vienetų skaičiumi laikant dydį, apskaičiuotą pagal formulę $AV3 + 0,78 \cdot S3 \cdot K$, kurioje:

1) AV3 – iki šio įstatymo įsigaliojimo asmens įgytų apskaitos vienetų skaičius (šio įstatymo 47 straipsnis);

2) S3 – metų skaičius nuo šio įstatymo įsigaliojimo iki netekto darbingumo pensijos skyrimo pagal šį įstatymą;

3) K – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas už laikotarpį po 1994 metų, pagal kurį pensija buvo mokama 2017 m. gruodį.

4. Pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiu laikomas asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, pagal kurį pensija buvo mokama 2017 m. gruodį, padaugintas iš koregavimo koeficiento 0,78.

5. Netekto darbingumo pensijos apskaitos vienetų skaičiumi laikoma pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis (šio straipsnio 4 dalis) ir skirtumo tarp asmeniui nustatyto senatvės pensijos amžiaus ir asmens amžiaus, sukakusio tais metais, kuriais asmeniui pagal šio įstatymo nuostatas skiriama netekto darbingumo pensija, sandauga.

6. Laikinių pensijos apskaitos vienetų skaičiumi laikomas šio įstatymo 47 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotas dydis.

7. Jei nustačius naujus, didesnius, netekto darbingumo procentus pagal šį straipsnį apskaičiuota netekto darbingumo pensija (abiejų dalių suma) yra mažesnė už anksčiau mokėtąją, nuo naujų netekto darbingumo procentų nustatymo dienos asmeniui tęsiamas ankstesnio dydžio pensijos mokėjimas.

50 straipsnis. Iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtų senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų dydžių tikslinimas

1. Jei pateikiami papildomi stažo ir (ar) darbo užmokesčio duomenys už laikotarpius, buvusių iki pensijos paskyrimo, asmens, kuriam senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensija buvo paskirta iki šio įstatymo įsigaliojimo, pensijos bendroji ir (ar) individualioji dalys (šio įstatymo 45, 46, 47 ir 48 straipsniai) nustatomos iš naujo, atsižvelgiant į papildomus stažo ir (ar) darbo užmokesčio (asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento) duomenis. Duomenis apie iki 1994 m. sausio 1 d. turėtą darbo užmokestį galima pateikti tik tuo atveju, jeigu 2017 m. gruodžio 31 d. pagal tuo metu galiojusių teisės aktų nuostatas senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensijos papildoma dalis buvo sudaryta iš dviejų atskirų dalių.

2. Jei atsižvelgiant į naujai pateiktus duomenis senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensijos bendrosios ir (ar) individualiosios dalių dydžiai padidėja, naujo dydžio senatvės ar netekto darbingumo (invalidumo) pensijos bendroji ir (ar) individualioji dalys (dalis) pradedamos (pradedama) mokėti nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį asmuo pateikė naujus duomenis (visus būtinus dokumentus), pirmos dienos.

VII SKYRIUS

IKI ŠIO ĮSTATYMO ĮSIGALIOJIMO ĮGYTŲ TEISIŲ IŠSAUGOJIMAS

51 straipsnis. Asmens, kuriam socialinio draudimo pensija iki šio įstatymo įsigaliojimo nebuvo paskirta, apskaitos vienetų skaičiaus nustatymas

1. Asmens, kuriam socialinio draudimo pensija iki šio įstatymo įsigaliojimo nebuvo paskirta, apskaitos vienetų skaičius, įgytas iki šio įstatymo įsigaliojimo, apskaičiuojamas pagal formulę $AV1 + (AV1 : S1) S2$, kurioje:

1) AV1 – dydis, gautas sudėjus laikotarpiu nuo 1994 m. sausio 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo informacinėje sistemoje fiksuotas kiekvienų kalendorinių metų asmens draudžiamąsias pajamas (įskaitant ir pakaitines pajamas, apskaičiuotas pagal netekto darbingumo pensijos byloje fiksuotą asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą), padalintas iš 12 atitinkamų metų draudžiamųjų pajamų dydžių (iki 2002 m. – 12 vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų dydžių);

2) S1 – metų skaičius, per 1994–2017 metų laikotarpį asmeniui įskaitomas į stažą;

3) S2 – metų skaičius iki 1994 m. sausio 1 d., įskaitomas asmeniui į stažą.

2. Jei duomenų apie asmens stažą iki 1994 m. sausio 1 d. nėra, jo įgytais apskaitos vienetais 2017 m. gruodžio 31 d. laikomas dydis AV1 tol, kol asmuo pateiks duomenis apie stažą

iki 1994 metų patvirtinančius dokumentus, o juos pateikus, apskaitos vienetų skaičius apskaičiuojamas pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytą formulę.

3. Jei asmuo pagal Pensijų sistemos reformos įstatymą buvo pasirinkęs dalyvavimą pensijų kaupime, apskaitos vienetų skaičius apskaičiuojamas pagal formulę $AV2 + (AV1 : S1) \cdot S2$, kurioje:

1) AV2 – dydis, gautas sudėjus laikotarpiu nuo 1994 m. sausio 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo informacinėje sistemoje fiksuotas kiekvienų kalendorinių metų asmens draudžiamąsias pajamas, padaugintas iš atitinkamų metų kaupimo dalyvio daugiklio, nurodyto šio įstatymo 4 priede, ir padalintas iš 12 atitinkamų metų draudžiamųjų pajamų dydžių (iki 2002 m. – 12 vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų dydžių). Jei pensijų kaupimo įmoka buvo pervesta ne nuo visų draudžiamųjų pajamų, iš nurodyto daugiklio dauginama tik ta jų dalis, nuo kurios į pensijų fondą buvo pervesta kaupiamoji pensijų įmoka;

2) AV1, S1 ir S2 reikšmės apibrėžtos šio straipsnio 1 dalyje.

4. Jei dalmuo $AV1 : S1$ ir (arba) dalmuo $AV2 : S1$ yra didesnis už 5, dydis AV1 nustatomas S1 padauginus iš 5 ir (arba) dydis AV2 nustatomas S1 padauginus iš 5.

5. Asmens apskaitos vienetų, įgytų iki šio įstatymo įsigaliojimo, skaičiumi laikomas šio straipsnio nustatyta tvarka apskaičiuotas asmens apskaitos vienetų skaičius 2017 m. gruodžio 31 d., padaugintas iš koregavimo koeficiento 0,78.

52 straipsnis. Netekto darbingumo pensijos apskaičiavimas pagal šį įstatymą, kai reikia atsižvelgti į apskaitos vienetus, įgytus 1994–2017 metais

1. Jei pagal šį įstatymą pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiui nustatyti būtina atsižvelgti į asmens apskaitos vienetų duomenis iki šio įstatymo įsigaliojimo, kalendoriniais metais asmens įgytais apskaitos vienetais laikomas Valstybinio socialinio draudimo fondo informacinėje sistemoje fiksuoto tų kalendorinių metų asmens draudžiamųjų pajamų (neatskaičius kaupimui sumokėtos dalies) dalmuo iš tų metų draudžiamųjų pajamų (iki 2002 m. – tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų), padaugintas iš koregavimo koeficiento 0,78.

2. Jei pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiui apskaičiuoti šio įstatymo 31 straipsnyje nustatytas amžius iki asmenį pripažįstant nedarbingu ar iš dalies darbingu asmeniui sukako iki 1994 metų, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiui apskaičiuoti taikomas laikotarpis nuo 1994 metų, apskaitos vienetų apskaičiuojant pagal šio straipsnio 1 dalį.

53 straipsnis. Senatvės pensijos apskaičiavimas asmeniui, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus buvo mokama netekto darbingumo (invalidumo) pensija

1. Asmeniui, kuriam netekto darbingumo pensija buvo paskirta pagal šį įstatymą arba paskirta iš naujo, pasikeitus netekto darbingumo procentams (šio įstatymo 49 straipsnis), įgijus teisę gauti senatvės pensiją, ji apskaičiuojama pagal šio įstatymo 34 straipsnį.

2. Asmeniui, kuriam netekto darbingumo (invalidumo) pensija buvo paskirta iki šio įstatymo įsigaliojimo ir mokama pagal šio įstatymo 45 straipsnio 5 dalį bei 48 straipsnio 3 dalį, įgijus teisę gauti senatvės pensiją, ji apskaičiuojama šio straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse nustatyta tvarka.

3. Bendroji pensijos dalis apskaičiuojama pagal šio įstatymo 17 straipsnį, įskaitant į stažą visą iki netekto darbingumo (invalidumo) pensijos skyrimo asmens turėtą stažą, taip pat visą netekto darbingumo (invalidumo) pensijos gavimo laikotarpį iki senatvės pensijos amžiaus sukakties ir taikant būtinojo stažo reikalavimus, nustatytus senatvės pensijai.

4. Individualioji pensijos dalis apskaičiuojama pagal šio įstatymo 18 straipsnį. Taikant šį straipsnį, asmens įgytu apskaitos vienetų skaičiumi laikomas dydis, apskaičiuotas pagal formulę $AV3 + 0,78 \cdot S3 \cdot K + AV4$, kurioje:

1) AV3 – iki šio įstatymo įsigaliojimo asmens įgytų apskaitos vienetų skaičius (šio įstatymo 47 straipsnis);

2) AV4 – po šio įstatymo įsigaliojimo asmens įgytų apskaitos vienetų skaičius (šio įstatymo 59 straipsnis);

3) S3 – metų skaičius nuo šio įstatymo įsigaliojimo iki senatvės pensijos skyrimo dienos;

4) K – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas už laikotarpį nuo 1994 metų, pagal kurį pensija buvo mokama 2017 m. gruodį.

5. Jeigu apskaičiuota senatvės pensija yra mažesnė negu asmeniui iki senatvės pensijos amžiaus sukakties mokėta netekto darbingumo (invalidumo) pensija, asmeniui toliau mokama netekto darbingumo (invalidumo) pensija, indeksuojant šio įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka.

54 straipsnis. Senatvės pensijos apskaičiavimas asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją pagal Išankstinio mokėjimo įstatymą

1. Asmeniui, kuriam senatvės pensijos amžiaus sukakties metu buvo mokama iki šio įstatymo įsigaliojimo pagal Išankstinio mokėjimo įstatymą paskirta išankstinė senatvės pensija, kuri buvo apskaičiuota pagal šio įstatymo 45 straipsnio 4 dalies ir 48 straipsnio 2 dalies nuostatas, sukakus senatvės pensijos amžių, toliau tęsiamas paskirtos, pagal šio įstatymo

nuostatas apskaičiuotos (šio įstatymo 45 straipsnio 4 dalis, 48 straipsnio 2 dalis) ir indeksuotos pensijos mokėjimas.

2. Kai senatvės pensijos amžių sukanca asmuo, kuriam buvo mokama iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirta išankstinė senatvės pensija, ir po jos skyrimo asmuo buvo draudžiamas pensijų socialiniu draudimu arba išankstinės senatvės pensijos mokėjimas buvo sustabdytas, senatvės pensija jam apskaičiuojama pagal šio įstatymo nuostatas, taikant išankstinės senatvės pensijos metu galiojusius būtinojo stažo reikalavimus senatvės pensijai skirti, ir mažinama po 0,4 procento už kiekvieną pilną faktinio išankstinės senatvės pensijos gavimo mėnesį.

55 straipsnis. Senatvės pensijos apskaičiavimas asmeniui, atidėjusiam senatvės pensijos mokėjimą

1. Asmeniui, iki šio įstatymo įsigaliojimo atidėjusiam pensijos skyrimą (dar nepradėjus gauti pensijos), senatvės pensija skiriama pagal šį įstatymą pasibaigus sutartam atidėjimo laikotarpiui, didinant 8 procentais už kiekvienus atidėjimo metus, bet ne daugiau kaip už 5 metus.

2. Asmeniui, iki šio įstatymo įsigaliojimo atidėjusiam jau gaunamos pensijos mokėjimą, senatvės pensija pasibaigus sutartam atidėjimo laikotarpiui mokama pagal šį įstatymą, didinant 8 procentais už kiekvienus atidėjimo metus, bet ne daugiau kaip už 5 metus. Jei iki šio įstatymo įsigaliojimo atidėjus jau gaunamos pensijos mokėjimą buvo taikomi skirtingi pensijos didinimo už atidėtą kreipimąsi procentai, senatvės pensijos bendroji ir individualioji dalys, apskaičiuotos šio įstatymo 45 ir 46 straipsniuose nustatyta tvarka, didinamos tiek procentų, kiek buvo padidinta iki šio įstatymo įsigaliojimo mokėta senatvės pensija.

3. Jei asmeniui iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo paskirta ir mokama senatvės pensija atidėjus kreipimąsi, senatvės pensijos bendroji ir individualioji dalys, apskaičiuotos šio įstatymo 45 ir 46 straipsniuose nustatyta tvarka, didinamos tiek procentų, kiek buvo padidinta iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirta ir mokėta senatvės pensija.

VIII SKYRIUS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATOS

56 straipsnis. Bazinės pensijos ir apskaitos vieneto vertė

1. Nuo 2018 m. sausio 1 d. nustatomas bazinės pensijos dydis – 110 procentų 2017 m. gruodį galiojusios bazinės pensijos.

2. Nuo 2018 m. sausio 1 d. nustatoma apskaitos vieneto vertė – 0,5 procento 2017 m. gruodį galiojusių draudžiamųjų pajamų, padalintų iš koregavimo koeficiento 0,78.

57 straipsnis. Pereinamojo laikotarpio senatvės pensijos amžiaus ir būtinojo stažo senatvės pensijai reguliavimas

1. Nuo 2018 m. sausio 1 d. senatvės pensijos amžius nustatomas: moterims – 62 metai ir 4 mėnesiai, vyrams – 63 metai ir 8 mėnesiai. Nuo 2019 m. sausio 1 d. ir kiekvienų vėlesnių metų sausio 1 d. senatvės pensijos amžius kasmet didinamas: moterims – keturiais mėnesiais per metus, vyrams – dviem mėnesiais per metus, kol pasieks šio įstatymo 15 straipsnyje nustatytą senatvės pensijos amžių – 65 metus.

2. Nuo 2018 m. sausio 1 d. būtinasis stažas senatvės pensijai nustatomas 30 metų ir 6 mėnesiai ir kasmet, pradedant 2019 m. sausio 1 d., didinamas šešiais mėnesiais per metus, kol pasieks šio įstatymo 16 straipsnyje nustatytąjį – 35 metus (šio įstatymo 5 priedas).

58 straipsnis. Šiame įstatyme nenumatytų pensijų, paskirtų pagal anksčiau galiojusius teisės aktus, mokėjimas

1. Šio įstatymo nustatyta tvarka, kol pasibaigs jų mokėjimo terminas arba kol vietoj jų bus paskirtos senatvės, netekto darbingumo pensijos pagal šį įstatymą, toliau mokamos ir indeksuojamos šio įstatymo nustatyta tvarka:

1) maitintojo netekimo pensijos, paskirtos už mirusius iki 1995 m. sausio 1 d. asmenis buvusius iki 1995 m. sausio 1 d. tvarka (toliau – maitintojo netekimo pensijos);

2) ištarnauto laiko pensijos, paskirtos iki 1995 m. sausio 1 d.;

3) invalidumo pensijos, paskirtos iki 2005 m. liepos 1 d.

2. Našlių pensijos, paskirtos iki 2007 m. sausio 1 d., toliau mokamos 2017 m. gruodžio mėnesio dydžio, jo neindeksuojant ir jokių kitų būdu nedidinant tol, kol našlių pensijos bazinis dydis (šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalis) ima viršyti mokamos našlių pensijos dydį. Kai našlių pensijos bazinis dydis ima viršyti mokamos našlių pensijos dydį, našlių pensija toliau mokama našlių pensijos bazinio dydžio.

3. Ištarnauto laiko pensijos toliau mokamos iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos galiojusia tvarka. Jei ištarnauto laiko pensijos gavėjas po šio įstatymo įsigaliojimo pripažįstamas nedarbingu ar iš dalies darbingu arba sukanka senatvės pensijos amžius, vietoj ištarnauto laiko pensijos jam gali būti skiriama netekto darbingumo arba senatvės pensija arba ištarnauto laiko pensija perskaičiuojama į senatvės arba netekto darbingumo pensiją pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį Pensijų įstatymą.

59 straipsnis. Netekto darbingumo ir invalidumo pensijų, paskirtų iki šio įstatymo įsigaliojimo, dydžių naujinimas

1. Asmenų, kurie gauna netekto darbingumo ar invalidumo pensijas, paskirtas iki šio įstatymo įsigaliojimo, ir kuriems pensija nebuvo paskirta pagal šio įstatymo 49 straipsnį, pensijų dydžiai gali būti naujinami, per metus įskaitant tiek apskaitos vienetų, kiek pagal šio įstatymo 13 straipsnį apskaičiuotas dydis viršija dydį $0,78 \cdot K$, kur K – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas už laikotarpį po 1994 metų, pagal kurį mokama netekto darbingumo ar invalidumo pensija.

2. Asmenims, nurodytiems šio straipsnio 1 dalyje, po šio įstatymo įsigaliojimo įgijusiems apskaitos vienetų, nuo kiekvienų kalendorinių metų liepos 1 d., pradedant 2019 metais, pensijų dydžiai naujinami, pridedant asmens įgytų apskaitos vienetų skaičiaus (šio straipsnio 1 dalis) ir galiojančios apskaitos vieneto vertės sandaugos dydį.

60 straipsnis. Pensijos mokėjimas asmeniui, kuriam iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo mokama neperskaičiuota pensija

1. Asmeniui, kuriam mokama pensija, paskirta iki 1995 m. sausio 1 d. ir neperskaičiuota pagal nuo šios datos galiojusį Pensijų įstatymą (toliau – neperskaičiuota pensija), ji kiekvienais metais nuo sausio 1 d. indeksuojama šio įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Jeigu neperskaičiuota pensija (be priedo už stažo metus, jei šis priedas buvo paskirtas) viršija ar po indeksavimo pradeda viršyti galiojančią patvirtintą maksimalią neperskaičiuotą pensiją, ji mokama maksimalios neperskaičiuotos pensijos dydžio tol, kol tam asmeniui perskaičiuota pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį Pensijų įstatymą (be priedo už stažo metus, jei šis priedas buvo paskirtas) pensija ima viršyti patvirtintos maksimalios neperskaičiuotos pensijos dydį. Kai šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka patvirtinama nauja maksimali neperskaičiuota pensija, neperskaičiuota pensija (be priedo už stažo metus, jei šis priedas buvo paskirtas) indeksuojama šio įstatymo 8 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka, neviršijant naujos maksimalios neperskaičiuotos pensijos.

3. Maksimalios neperskaičiuotos pensijos dydį tvirtina Taryba. Nauju maksimalios neperskaičiuotos pensijos dydžiu laikomas praėjusių kalendorinių metų keturių ketvirčių vidutinės senatvės pensijos dydis sveikojo skaičiaus tikslumu.

IX SKYRIUS

KOMPENSACIJOS UŽ YPATINGAS DARBO SĄLYGAS

61 straipsnis. Kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas

1. Asmenims, kuriems iki 1995 m. sausio 1 d. nebuvo paskirta senatvės ar ištarnauto laiko pensija, Lietuvos Respublikos ar personalinė pensija arba po 1995 m. sausio 1 d. – kitų teisės aktų nustatyta nuolatinė kompensacinė išmoka už ypatingas darbo sąlygas ir kurie dirbo šiame straipsnyje nustatytais ypatingomis sąlygomis, suteikiama teisė gauti kas mėnesį mokamas kompensacijas. Teisė gauti socialinio draudimo pensiją šiems asmenims suteikiama bendra šiame įstatyme nustatyta tvarka.

2. Asmenims, dirbusiems iki 1995 m. sausio 1 d. požeminius darbus, darbus kenksmingomis darbo sąlygomis ir karštuosiuose cehuose, nurodytus Lietuvoje galiojusiame gamybos, cechų, profesijų ir pareigų sąrašė Nr. 1, taip pat dirbusiems kitus darbus sunkiomis sąlygomis, nurodytus sąrašė Nr. 2:

1) vyrams, išdirbusiems ne mažiau kaip 10 metų, o moterims – ne mažiau kaip 7,5 metų darbus, įtrauktus į sąrašą Nr. 1, kompensacija išmokama už 10 metų;

2) vyrams, išdirbusiems ne mažiau kaip 12,5 metų, o moterims – ne mažiau kaip 10 metų darbus, įtrauktus į sąrašą Nr. 2, kompensacija išmokama už 5 metus.

3. Skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojams: vyrams, išdirbusiems pagal galiojusį iki 1995 m. sausio 1 d. skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojų pareigų sąrašą 25 metus, moterims, išdirbusioms pagal šį sąrašą 20 metų, kompensacija išmokama už 10 metų.

4. Kompensacija išmokama už 5 metus asmenims, dirbusiems iki 1995 m. sausio 1 d. šiuos darbus:

1) asmenims, dirbusiems ne mažiau kaip 15 kalendorinių metų buvusios SSRS Tolimosios Šiaurės rajonuose arba ne mažiau kaip 20 metų jiems prilygintose vietovėse pagal iki 1995 m. sausio 1 d. galiojusį Tolimosios Šiaurės rajonų ir Tolimosios Šiaurės vietovių sąrašą;

2) moterims, dirbusioms ne mažiau kaip 20 metų tekstilės pramonės įmonėse darbus, nurodytus Lietuvoje galiojusiame tekstilės pramonės gamybos ir profesijų sąrašė;

3) moterims, dirbusioms ne mažiau kaip 15 metų traktorininkėmis mašinistėmis žemės ūkyje, kitose ūkio šakose, taip pat statybos, kelių ir krovimo mašinų mašinistėmis pagal Lietuvoje galiojusį gamybos ir profesijų sąrašą;

4) artistams, turintiems tam tikrą darbo stažą, teikusį teisę gauti ištarnauto laiko pensiją pagal iki 1995 m. sausio 1 d. galiojusius Ištarnauto laiko pensijų teatrų ir kitų teatro-žiūrovinių įstaigų darbuotojams skyrimo ir mokėjimo nuostatus;

5) civilinės aviacijos darbuotojams: vyrams, valdžiusiems oro eismą ir turėjusiems dispečerio liudijimą ne mažiau kaip 15 metų, o moterims – ne mažiau kaip 10 metų;

6) civilinės aviacijos inžinerijos-technikos darbuotojams, dirbusiems darbą pagal iki 1995 m. sausio 1 d. galiojusį civilinės aviacijos inžinerijos-technikos darbuotojų pareigų sąrašą: vyrams – išdirbusiems ne mažiau kaip 20 metų, moterims – ne mažiau kaip 15 metų.

5. Asmenims, išdirbusiems ne mažiau kaip pusę šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nustatyto laiko kompensacijai už ypatingas darbo sąlygas gauti, išmokama kompensacijos dalis, proporcinga dirbtam laikui. Jei kompensacijai gauti reikia išdirbti šiame straipsnyje nurodytomis sąlygomis ne mažiau kaip 10 metų, kompensacijos daliai gauti turi būti dirbta ne mažiau kaip pusė šio laiko 1988–1994 metais; jei reikia išdirbti ne daugiau kaip 15 metų, ne mažiau kaip pusė šio laiko turi būti dirbta 1986–1994 metais; jei reikia išdirbti 20 metų, ne mažiau kaip pusė šio laiko turi būti dirbta 1983–1994 metais; jei reikia išdirbti 25 metus, ne mažiau kaip pusė šio laiko turi būti dirbta 1980–1994 metais; jei reikia išdirbti 30 metų, ne mažiau kaip pusė šio laiko turi būti dirbta 1978–1994 metais.

6. Jei asmuo dėl šiame straipsnyje nurodytų priežasčių turi teisę į kelias kompensacijas, mokama tik didžiausioji.

7. Mėnesio kompensacijos dydis sudaro 136,4 procento bazinės pensijos. Asmenims, nurodytiems šio straipsnio 3 dalyje ir 4 dalies 4 punkte, kompensacija gali būti mokama jų pasirinkto tvirto dydžio, tačiau ne mažesnė kaip 45,45 procento ir ne didesnė kaip 136,4 procento bazinės pensijos dydžio per mėnesį.

8. Asmenims, išskyrus nurodytuosius šio straipsnio 3 dalyje ir 4 dalies 4 punkte, turintiems teisę gauti visą kompensaciją arba jos dalį, kol jiems sukaks šio įstatymo nustatytas senatvės pensijos amžius, kompensacija pradedama mokėti likus tiek mėnesių, už kiek mėnesių kompensaciją išmokėti priklauso. Kai kompensacijos arba jos dalies mokėjimo asmeniui terminas baigiasi, bet asmuo dar nėra sukakęs senatvės pensijos amžiaus, kompensacija jam mokama tol, kol jis sukaks senatvės pensijos amžių, nepaisant to, kad šiais atvejais viršijamas asmeniui priklausančių mėnesio kompensacijų skaičius. Asmenims, nurodytiems šio straipsnio 3 dalyje ir 4 dalies 4 punkte, turintiems teisę gauti visą kompensaciją arba jos dalį, kompensacija gali būti pradėta mokėti anksčiau, jeigu jie nebedirba pagal pareigas, suteikusias teisę gauti kompensaciją. Kompensacija pradedama mokėti nuo jų pasirinktos datos pagal jų pareiškimą, paduotą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administravimo įstaigai. Šiuo atveju bendras mokėtinų mėnesio kompensacijų skaičius neturi viršyti šiam asmeniui priklausančių mėnesio kompensacijų skaičiaus.

9. Kreiptis dėl kompensacijos paskyrimo ir mokėjimo galima prieš 3 mėnesius iki teisės gauti kompensaciją atsiradimo dienos, nustatytos šio straipsnio 8 dalyje, arba bet kuriuo metu po

teisės gauti kompensaciją atsiradimo dienos. Jeigu turintys teisę gauti kompensaciją asmenys dėl kompensacijos skyrimo kreipiasi po šio straipsnio 8 dalyje nustatytų kompensacijos mokėjimo pradžios terminų, kompensacija jiems mokama nuo teisės gauti kompensaciją atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 6 mėnesius iki dokumentų kompensacijai skirti ir mokėti gavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos administravimo įstaigoje dienos.

10. Kompensacijų apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.

Lietuvos Respublikos
socialinio draudimo
pensijų įstatymo
1 priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos direktyva 2009/50/EB dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą (OL 2009 L 155, p. 17).

2. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/98/ES dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų bendrų teisių (OL 2011 L 343, p. 1).

Lietuvos Respublikos
socialinio draudimo
pensijų įstatymo
2 priedas

LAIKOTARPIAI, PRILYGINAMI STAŽUI

1. Asmens stažui prilyginami iki Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. iki 1991 m. birželio 1 d., buvę šie laikotarpiai:

1.1. visas darbininkų ir tarnautojų darbo laikas, taip pat kolūkio narių darbo kolūkyje laikas bei Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytų kitų asmenų, kurie pagal galiojusius SSRS įstatymus turėjo būti draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu, darbo laikas;

1.2. rašytojų sąjungos, dailininkų sąjungos, kompozitorių sąjungos, kinematografininkų sąjungos narių ir kitų kūrybinių darbuotojų, kurie nebuvo šių kūrybinių sąjungų nariai, bet

kuriuos jungė šių kūrybinių sąjungų profesiniai komitetai, kūrybinės veiklos laikas, neatsižvelgiant į socialinio draudimo įmokų mokėjimą;

1.3. tarnybos sukarintoje apsaugoje, specialaus ryšio institucijose ir specialiose gelbėjimo dalyse laikas, neatsižvelgiant į žinybinį pavaldumą ir specialų arba karinį laipsnį.

2. Asmens stažui prilyginami iki 1995 m. sausio 1 d. buvę šie laikotarpiai:

2.1. asmenų, apdraustų valstybiniu socialiniu draudimu pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymą, valstybinio socialinio draudimo laikotarpiai;

2.2. asmenų, savanoriškai apsidraudusių valstybiniu savanoriškuoju pensijų draudimu valstybinio socialinio draudimo įstaigose, draudimo įmokų mokėjimo laikas;

2.3. apdraustų (dirbančių) asmenų, nurodytų šio priedo 2.1 papunktyje, socialinio draudimo ligos (laikinojo nedarbingumo), motinystės (nėštumo ir gimdymo) ir vaiko priežiūros pašalpų gavimo laikas;

2.4. mokymosi laikas aspirantūroje, doktorantūroje, klinikinėje ordinatūroje (rezidentūroje) ir internatūroje;

2.5. faktinis karinės, pasienio ir vidaus reikalų tarnybos laikas (išskyrus tarnybą naikintojų ir liaudies gynėjų būriuose ir batalionuose), būtiniosios karinės tarnybos sovietinėje armijoje laikas, taip pat operatyvinės veiklos slaptųjų dalyvių, su kuriais buvo sudarytos rašytinės slapto bendradarbiavimo sutartys, slapto bendradarbiavimo laikotarpiai, kuriais pagal šias sutartis buvo mokamas atlygis (išskyrus bendradarbiavimą su institucijomis, kurios Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu yra pripažintos 1939–1990 metų okupacijų represinėmis struktūromis ir tarnybomis), su sąlyga, kad šie asmenys ir po 1990 m. kovo 11 d. tęsė bendradarbiavimą su Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos (kriminalinės žvalgybos) subjektais (remiantis tai patvirtinančiais pastarųjų subjektų (jų teisių ir pareigų perėmėjų) dokumentais ar jų pateiktais duomenimis). Į faktinį karinės, pasienio ir vidaus reikalų tarnybos laiką neįskaitomas laikas, kuriuo šie asmenys buvo aukštųjų ir (ar) specialiųjų vidaus reikalų, saugumo, karo ir kitų mokyklų kursantais, klausytojais. Tarnybos SSRS ginkluotosiose pajėgose, pasienio ir vidaus reikalų tarnybose laikas stažui prilyginamas iki 1990 m. kovo 11 d.;

2.6. perėjusių tarnauti Lietuvos Respublikai SSRS valstybės saugumo pareigūnų tarnybos laikotarpiai. Į šį tarnybos laiką neįskaitomas laikas, kuriuo šie asmenys buvo aukštųjų ir (ar) specialiųjų saugumo, karo, vidaus reikalų ir kitų mokyklų kursantais, klausytojais;

2.7. reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių (gimusių tremtyje ir kartu su jais buvusių nepilnamečių vaikų) kalinimo ir tremties faktinis laikas, jei šis laikas neįskaitytas pagal šio priedo 1 punktą;

2.8. asmenų, išvežtų Antrojo pasaulinio karo metais priverstiniais darbams už buvusios SSRS teritorijos ribų, darbo laikas, taip pat buvimo getuose, koncentracijos ar kitokio tipo prievartinėse stovyklose Antrojo pasaulinio karo metais laikas;

2.9. ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyvių – karių savanorių faktinis laikas, išbūtas laisvės kovotojų struktūrose, jei šis laikas neįskaitytas kitaip;

2.10. valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų gavimo laikas;

2.11. motinoms – vaikų invalidų, nesukakusių 16 metų, auginimo ir slaugos namuose laikas;

2.12. šeimos nariams – I grupės invalido slaugos namuose laikas;

2.13. būtiniosios karo tarnybos Lietuvos kariuomenėje, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vidaus tarnybos daliniuose ir Valstybės sienos apsaugos tarnyboje laikas;

2.14. visų tradicinių Lietuvoje bažnyčių ir religinių organizacijų dvasininkų tarnybos laikas.

3. Asmens stažui taip pat prilyginami iki šio įstatymo įsigaliojimo buvę laikotarpiai, kuriais asmuo pagal galiojusius įstatymus buvo draustas pagrindinei pensijos daliai, jei tuo metu mokėjo šiam asmeniui nustatytą pensijų socialinio draudimo įmoką.

4. Šiame priede išvardyti laikotarpiai į stažą įskaitomi Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka ir tik tuo atveju, jei už juos asmuo negauna užsienio valstybės pensijos.

5. Šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje ir 42 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims į stažą įskaitomi tik tie šiame priede išvardyti laikotarpiai, kuriais šie asmenys dirbo Lietuvos įmonėse.

Lietuvos Respublikos
socialinio draudimo
pensijų įstatymo
3 priedas

NETEKTO DARBINGUMO LYGIO DAUGIKLIŲ DYDŽIAI

Netektas darbingumas, procentais	Daugiklis
45	0,500
50	0,625
55	0,750
60	0,875
65	1,000

Netektas darbingumas, procentais	Daugiklis
70	1,071
75	1,143
80	1,214
85	1,286
90	1,357
95	1,429
100	1,500

Lietuvos Respublikos
socialinio draudimo
pensijų įstatymo
4 priedas

METŲ KAUPIMO DALYVIO DAUGIKLIŲ DYDŽIAI

Metai	Draudžiamosios pajamos	Kaupimo dalyvių daugiklis
1994	334,6 Lt	
1995	427 Lt	
1996	538 Lt	
1997	694 Lt	
1998	845 Lt	
1999	886 Lt	
2000	886 Lt	
2001	886 Lt	
2002	886 Lt	
2003	894 Lt	
2004	931 Lt	0,7619
2005	1 037 Lt	0,6698
2006	1 148 Lt	0,5714
2007	1 344 Lt	0,4444
2008	1 445 Lt	0,4086
2009	1 488 Lt	0,7312
2010	1 488 Lt	0,7849
2011	1 488 Lt	0,7849
2012	1 488 Lt	0,8387
2013	1 488 Lt	0,7312
2014	1 488 Lt	0,7849
2015	431 Eur	0,7849
2016	445 Eur	0,7849

Lietuvos Respublikos
socialinio draudimo
pensijų įstatymo
5 priedas

BŪTINASIS STAŽAS SENATVĖS PENSIJAI

Metai	Vyrų būtinasis stažas	Moterų būtinasis stažas
1994	25	20
1995	26	21
1996	27	22
1997	28	23
1998	29	24
1999	30	25
2000	30	26
2001	30	27
2002	30	28
2003	30	29
2004	30	
2005	30	
2006	30	
2007	30	
2008	30	
2009	30	
2010	30	
2011	30	
2012	30	
2013	30	
2014	30	
2015	30	
2016	30	
2017	30	
2018	30,5	
2019	31	
2020	31,5	
2021	32	
2022	32,5	
2023	33	
2024	33,5	
2025	34	
2026	34,5	
2027	35	

Lietuvos Respublikos
socialinio draudimo
pensijų įstatymo
6 priedas

MINIMALUSIS IR BŪTINASIS STAŽAS NETEKTO DARBINGUMO PENSIJAI

Amžius	Minimalusis stažas	Būtinasis stažas
21	2 mėn.	1 metai
22	4 mėn.	1 metai
23	6 mėn.	1 metai
24	8 mėn.	1 metai 4 mėn.
25	10 mėn.	1 metai 8 mėn.
26	1 metai	2 metai
27	1 metai 2 mėn.	2 metai 4 mėn.
28	1 metai 4 mėn.	2 metai 8 mėn.
29	1 metai 6 mėn.	3 metai
30	1 metai 8 mėn.	3 metai 6 mėn.
31	1 metai 10 mėn.	4 metai
32	2 metai	4 metai 6 mėn.
33	2 metai 2 mėn.	5 metai
34	2 metai 4 mėn.	5 metai 8 mėn.
35	2 metai 6 mėn.	6 metai 4 mėn.
36	3 metai	7 metai
37	3 metai 6 mėn.	7 metai 8 mėn.
38	4 metai	8 metai 4 mėn.
39	4 metai 6 mėn.	9 metai
40	5 metai	10 metų
41	5 metai 6 mėn.	11 metų
42	6 metai	12 metų
43	6 metai 6 mėn.	13 metų
44	7 metai	14 metų
45	7 metai 6 mėn.	15 metų
46	8 metai	16 metų
47	8 metai 6 mėn.	17 metų
48	9 metai	18 metų
49	9 metai 6 mėn.	19 metų
50	10 metų	20 metų
51	10 metų 6 mėn.	21 metai
52	11 metų	22 metai
53	11 metų 6 mėn.	23 metai
54	12 metų	24 metai
55	12 metų 6 mėn.	25 metai
56	13 metų	26 metai
57	13 metų 6 mėn.	27 metai
58	14 metų	28 metai
59	14 metų 6 mėn.	29 metai

Amžius	Minimalusis stažas	Būtinasis stažas
60	15 metų	30 metų
61	15 metų	31 metai
62	15 metų	32 metai
63	15 metų	33 metai
64	15 metų	34 metai
65	15 metų	35 metai“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo 8 straipsnio 2 dalį ir šio įstatymo 3 straipsnį, įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

3 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

1. Nuo 2017 m. sausio 1 d. valstybinės socialinio draudimo pensijos pagrindinės dalies, o nuo 2018 m. sausio 1 d. socialinio draudimo pensijos bendrosios dalies finansavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ir valstybės biudžeto lėšomis įgyvendinimo laikotarpį ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas ir Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymas.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2017 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2017 m. rugsėjo 1 d. parengia ir pateikia Lietuvos Respublikos Seimui Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, įgyvendinantį šio įstatymo nuostatas.

4. Valstybinio socialinio draudimo fondo taryba iki 2016 m. spalio 1 d. patvirtina Einamųjų metų draudžiamųjų pajamų apskaičiavimo metodiką, taikydama šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo 8 straipsnio 2 dalies nuostatas.

4 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Kituose teisės aktuose vartojamas Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo pavadinimas yra tolygus šiame įstatyme nustatytam Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo pavadinimui.

2. Kituose teisės aktuose vartojamos sąvokos „valstybinis socialinis pensijų draudimas“, „valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos“, „valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas“, „valstybinė socialinio draudimo pensija“, „valstybinė socialinio draudimo bazinė pensija“ yra tolygios šiame įstatyme nustatytoms sąvokoms „pensijų socialinis draudimas“,

„pensijų socialinio draudimo įmokos“, „pensijų socialinio draudimo stažas“, „socialinio draudimo pensija“, „socialinio draudimo bazinė pensija“.

5 straipsnis. Pasiūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Jeigu paskutiniaisiais pasibaigusiais metais vidutinės senatvės pensijos ir vidutinio darbo užmokesčio santykinis rodiklis sumažėjo, Lietuvos Respublikos Vyriausybė kartu su Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymų projektais pateikia Lietuvos Respublikos Seimui pasiūlymus dėl priemonių, būtinų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto pajamoms didinti ir demografijos poveikiui pensijų sistemai ilguoju laikotarpiu mažinti.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė